

Niet perfect is ook goed

Ik ben mezelf en dat is het mooiste
wat ik kan

Iedereen neemt me zoals ik
ben, nu ik nog

Ik kan het ~~niet~~

Ik wilde dat je jezelf eens
door mijn ogen kon zien

Just be you!

KOM OP! JE KAN HET!

Wat ben je mooi vandaag. En
gister trouwens ook

**Als je alles loslaat heb je
twee handen vrij om de
toekomst te grijpen**

Er is geen goed of slecht, maar
het denken maakt het ervan

Studente	Jildou Rondaan
Studentennummer	1601373
Studie	Pabo
Leerjaar	4
School	NHL Stenden
Locatie	Leeuwarden
Docente	Liesbeth de Boer
Jaar	2020-2021
Onderwerp	Relatie tussen Process Communication Model, negatief zelfbeeld en sociale positie in de klas

Inhoudsopgave:

Inleiding:	4
Hoofdstuk 1: Probleemanalyse:	5
1.1 Aanleiding:	5
1.2 De beroepspraktijk:	5
Hoofdstuk 2: Theoretisch kader:	7
2.1 Process Communication Model (PCM)	7
2.1.1. Uitleg begrip Process Communication Model (PCM)	7
2.1.2. Verschillende basispersoonlijkheidstypes	7
2.1.3. Behoeftes per basis persoonlijkheidstype	8
2.1.4. Motivatie per basis persoonlijkheidstype	8
2.1.5. Communicatiekanaal per basis persoonlijkheidstype	8
2.1.6 Voorkomend negatief gedrag per basis persoonlijkheidstype	8
2.1.7 Distress gedragsstijlen per basis persoonlijkheidstype	9
2.1.8 Leerkrachtstijl per persoonlijkheidstype	10
2.2 Negatief zelfbeeld	10
2.2.1 Uitleg begrip negatief zelfbeeld	10
2.2.2 Mogelijke oorzaken negatief zelfbeeld	10
2.2.3 Mogelijke gevolgen negatief zelfbeeld	11
2.2.4 Kenmerken negatief zelfbeeld	11
2.3 Sociogram	12
2.3.1 Uitleg begrip sociogram	12
2.3.2 Sociogram in de praktijk	12
2.3.3 Relaties tussen leerlingen in een sociogram	12
Hoofdstuk 3: Probleemstelling en onderzoek aanpak	13
3.1 Doel:	13
3.2 Onderzoeksvraag:	13
3.3 Onderbouwing:	13
3.4 Bespreking onderzoek klas:	13
3.5 Onderzoeksgroep:	13
3.6 Methode dataverzameling:	14
3.7 Onderzoeksvraag:	14
3.8 Deelvragen:	14
3.8.1. Wat houdt het Process Communication Model in?	14
3.8.2. Welke persoonlijkheidstypes vertonen de leerlingen van Groep F van X in Y?	14
3.8.3. Wat is een negatief zelfbeeld?	14
3.8.4. Welke leerlingen van Groep F van X in Y hebben een negatief zelfbeeld?	15
3.8.5. Wat is een sociogram?	15
3.8.6. Wat is de sociale plaats in de groep van de leerlingen van Groep F van X in Y?	15
3.9 Relatie theoretische kader en praktijk:	15
3.10 Beoogde proces van dataverzameling:	15
3.11 Ethische kwestie:	16
3.12 Tijdsplan:	16
3.13 Randvoorwaarden:	17

Hoofdstuk 4: Resultaten	18
Deelvraag 1: Wat houdt het Process Communication Model in?.....	18
Deelvraag 2: Welke persoonlijkheidstypes vertonen de leerlingen van Groep F van X in Y?	19
Deelvraag 3: Wat is een negatief zelfbeeld?	19
Deelvraag 4: Welke leerlingen van Groep F van X in Y hebben een negatief zelfbeeld?.....	20
Deelvraag 5: Wat is een sociogram?.....	20
Deelvraag 6: Wat is de sociale plaats in de groep van de leerlingen van Groep F van X in Y?	20
Hoofdvraag: In hoeverre beïnvloeden het persoonlijkheidstype, het zelfbeeld en de sociale plaats in de groep elkaar van de leerlingen in Groep F van X?	21
Hoofdstuk 5: Conclusie, aanbevelingen en discussie	23
5.1 Conclusie:.....	23
Verwachtingen uitgekomen?	23
5.2 Aanbevelingen:.....	23
5.3 Discussie:	24
Samenvatting:.....	25
Bibliografie:.....	26
Bijlagen:.....	27
Bijlage 1: Reflectie op onderzoeksplan	27
1.1 Participatie onderzoeksgroep en leerproces:	27
Bijlage 2: Enquête persoonlijkheidstype voor leerlingen	28
Bijlage 3: Enquête persoonlijkheidstype toelichting.....	31
Bijlage 4: Enquête zelfbeeld voor leerlingen	32
Bijlage 5: Enquête sociale positie	34
Bijlage 6: Resultaten Enquête persoonlijkheidstype	38
6.1 Resultaten Enquête persoonlijkheidstype groep	39
6.2 Resultaten enquête persoonlijkheidstype leerling	42
6.3 Resultaten enquête persoonlijkheidstype leerling in procenten	43
Bijlage 7: Resultaten Enquête zelfbeeld	44
7.1 Resultaten enquête zelfbeeld groep	45
7.2 Resultaten enquête zelfbeeld leerling	47
Bijlage 8: Resultaten Enquête sociale positie.....	48
8.1.Sociaal:	49
8.2.Werkgerelateerd	52
Bijlage 9 Relatie tussen resultaten persoonlijkheidstype, negatief zelfbeeld en sociale plaats in de groep	55

Inleiding:

In dit hoofdstuk wordt het onderwerp van het onderzoek uitgelegd en worden de aanleiding en de persoonlijke motivatie van het onderzoek duidelijk.

'Juf, ik kan het niet, want het lukt mij echt nooit!'

Deze uitspraak van een leerling hoor ik, als onderzoeker, vaak tijdens mijn aanwezigheid op X in Y. De vraag die meteen bij mij, als onderzoeker, naar boven komt is: Wat zou de onderliggende gedachte zijn van deze vraag? Deze vraag van een leerling kan namelijk passen bij iemand met een negatief zelfbeeld.

Iemand met een negatief zelfbeeld maakt geen realistische inschatting van zijn of haar eigen kwaliteiten. Ook accepteert degene zijn eigen mindere kanten niet en wegen deze mindere kanten zwaarder dan de positieve kanten (Neef, 2010). Hierdoor is het erg lastig om de positieve kanten van jezelf in te zien en je gaat dan delen van jezelf verbergen uit angst voor een afwijzing (Korrelboom en Ten Broeke, 2013).

Zelf loop ik, als onderzoeker, mijn afstudeerstage in Groep F van X in Y. De leerlingen van deze klas zeggen vaak iets wat op de bovenstaande uitspraak lijkt. Met de docente van deze groep heb ik een gesprek gehad over deze uitspraken. Ook zij gaf aan vaak zulk soort uitspraken van bepaalde leerlingen te horen. Verder gaf de directrice ook aan dat zij zulk soort uitspraken vaak in de wandelgangen hoort van de leerlingen. De leerkracht van Groep F en de directrice van X in Y vinden dit een goede aanleiding voor een onderzoek.

Ik, als onderzoeker, zou erg graag te weten willen komen of zulk soort uitspraken ook te maken hebben met een negatief zelfbeeld. En welke leerlingen van Groep F van X in Y eventueel een negatief zelfbeeld kunnen hebben. Hiervoor moet ik eerst te weten komen wat een negatief zelfbeeld inhoudt, hoe je het kan herkennen en wat de gevolgen ervan zijn. Toen ik, als onderzoeker, een start maakte met mijn onderzoek, kwam ik ook het Process Communication Model tegen in boeken en op internet. Zou dit ook te maken kunnen hebben met een negatief zelfbeeld? Wat houdt het Process Communication Model eigenlijk in? Welke persoonlijkheidstypes hebben de leerlingen van Groep F van X in Y? Deze vragen kwamen gelijk bij mij, als onderzoeker, naar boven.

Nadat ik met de leerkracht van Groep F van X overleg gehad heb over dit onderzoek, kwam ook de sociale plaats van de leerlingen in de klas ten sprake. Wij vragen ons af of de sociale plaats van de leerlingen in de klas ook invloed kan hebben op een negatief zelfbeeld of andersom. En of een persoonlijkheidstype ook invloed kan hebben op de sociale plaats in de klas en andersom.

Zo ben ik, als onderzoeker, op deze drie aspecten gekomen om met elkaar te vergelijken. Het lijkt mij, als onderzoeker, erg interessant om te kijken in hoeverre het persoonlijkheidstype, het negatief zelfbeeld en de sociale plaats van een leerling in Groep F van X met elkaar te maken heeft.

Ik, als onderzoeker, ben de relatie tussen het persoonlijkheidstype, het negatief zelfbeeld en de sociale plaats in de groep niet tegengekomen op het internet of in boeken. Vandaar dat ik, als onderzoeker, hier reuze benieuwd naar ben.

Het onderzoek zal plaatsvinden op X in Y in Groep F. De leeftijd varieert van F tot en met R jaar oud. En de onderzoeksgroep bevat 18 leerlingen.

Hoofdstuk 1: Probleemanalyse:

In dit hoofdstuk wordt het praktijkprobleem beschreven en wordt de beroepspraktijk van het onderzoek duidelijk.

1.1 Aanleiding:

Een zelfbeeld is een beeld dat je van jezelf vormt door middel van je kennis, gevoelens, gedrag, karaktereigenschappen en hoe je jezelf beoordeeld. Dit doe je door middel van metalliseren. Dit houdt in dat je je eigen en andermans gedrag vanuit gedachten kunt verklaren. Hierdoor maak je beelden van jezelf en van de ander. En deze beelden weerspiegelen respect, geborgenheid en waardering (Neef, 2010).

Kinderen met een negatief zelfbeeld maken geen realistische inschatting van hun eigen kwaliteiten. Ze accepteren hun eigen mindere kanten niet. En deze mindere kanten wegen ze ook zwaarder dan de goede kanten (Neef, 2010). Hierdoor zien ze de positieve kanten van zichzelf niet in. Het gevolg hiervan kan zijn dat ze zichzelf gaan verbergen voor de buitenwereld uit angst voor afwijzingen (Korrelboom en Ten Broeke, 2013). Kinderen met een negatief zelfbeeld vergelijken zichzelf steeds op een negatieve manier met leeftijdsgenoten. Hierdoor zullen ze veel kritiek op zichzelf hebben en zullen ze niet hun eigen kunnen geloven (Scholten, z.j.). Daardoor kunnen kinderen met een negatief zelfbeeld uitspraken zeggen zoals: "Juf, ik kan het niet, want het lukt mij echt nooit!"

Zou dit negatieve zelfbeeld ook een relatie hebben met de persoonlijkheidstypes en de sociale plaats in de groep van de leerlingen?

PCM is een afkorting van Process Communication Model. Dit model werd ontwikkeld door een klinisch psycholoog, Tiabi Kahler, in 1978 (Kumar, 2012). Het PCM model is bedoeld als denkmodel om anderen te kunnen begrijpen, effectief met anderen te communiceren en hen te motiveren. Het model is dan ook aanvaard als gevalideerde en betrouwbare methode om persoonlijkheden in structuur te brengen en om dynamieken in communicatie te bestuderen (Kahler, 2014). Het model onderscheidt zes verschillende basispersoonlijkheidstypes. Elke persoonlijkheidstype heeft verschillende karaktereigenschappen, gedragspatronen, percepties, interactiestijlen, motivators die aanzetten tot gedrag en een bepaalde manier van communiceren en psychologische behoeften (Kahler, 2014).

Een sociogram van een klas geeft onderlinge relaties van de leerlingen grafisch weer. Hierdoor kan de sociale structuur van een groep in kaart gebracht worden. Dit kan helpen door het onderkennen van hiërarchie, de leiders en de kinderen die sociaal geïsoleerd zijn in een bepaalde groep (Kerpel, 2014).

1.2 De beroepspraktijk:

Zelf loop ik, als onderzoeker, mijn LIO stage in Groep F van X in Y. De leerlingen van deze klas zeggen vaak op school uitspraken in de trant van dat ze iets niet kunnen. Toen ben ik, als onderzoeker, beter gaan letten op zulke signalen. Zo heb ik, als onderzoeker, een leerling wel eens horen zeggen: 'Juf, ik ben veel slechter in rekenen dan ...'. Ook heeft een bepaalde leerling wel erg vaak last van buikpijn voor een toets. Of moet een andere leerling wel erg vaak naar de toilet voor een toets.

Ik, als onderzoeker, ben erg benieuwd of er verbanden zijn met deze uitspraken en dit gedrag. Vandaar dat ik als onderzoeker, met goedkeuring van de leerkracht en directrice van X in Y, aan de slag ga met dit onderzoek. Zij zijn erg benieuwd of dit onderzoek de school nieuwe inzichten op zal leveren, die bruikbaar zijn in de praktijk, om dit probleem op te lossen.

Vanuit deze probleemanalyse en gesprekken te hebben gevoerd met de leerkracht en directrice van X in Y, ga ik, als onderzoeker, nu starten met mijn onderzoek. Allereerst ga ik, als onderzoeker, uitzoeken wat het Process Communication Model inhoudt, welke persoonlijkheidstypen de leerlingen vertonen, wat een negatief zelfbeeld inhoudt, welke leerlingen een negatief zelfbeeld hebben, wat een sociogram inhoudt en wat de sociale

plaats van elke leerling is in de groep. En tot slot of er een relatie bestaat tussen het persoonlijkheidstype, het hebben van een negatief zelfbeeld en de sociale plaats van leerlingen in de groep bij de leerlingen van Groep F van X in Y.

X is een christelijke basisschool in Y. De school staat open voor iedereen die zich thuis voelt bij hun manier van leven en werken. Verder willen ze graag de ruimte bieden aan ieder individu en is er respect voor ieders inbreng.

Er zijn vijf belangrijk uitgangspunten van waaruit de school probeert te werken. Allereerst probeert de school te handhaven dat de kinderen met plezier naar school gaan en veel leren. Ten tweede is er veel aandacht voor kinderen die moeite hebben met leren of daar juist goed in zijn. Zo is er ook een plusklas, waar de plussers af en toe naar toe kunnen. Daarnaast richt de school zich op de toekomst. Nieuwe media speelt hier een grote rol in. Ook is er veel contact met de ouders of verzorgers van de leerlingen. En tot slot vormt de X als team een (h)echt team.

De school streeft ernaar dat de leerlingen zich veilig en geborgen voelen op de school. En dat ze zorg voor elkaar dragen. Alleen dan gaan de leerlingen met plezier naar school. De X staat voor de kernwoorden: zelfstandigheid, bewegend leren, betekenisvol onderwijs en samenwerken.

De visie van de X is: 'X: een fijne plek om te leren!'

De X maakt gebruik van de methodes voor basisvaardigheden. Door middel van de resultaten van methodetoetsen en methode onafhankelijke Cito toetsen wordt de ontwikkeling in beeld gebracht en bijgehouden.

De X heeft kernwaarden uit de visie op sociale opbrengsten, deze zijn: vertrouwen in elkaar, uniek en zelfstandig en jezelf en je leefomgeving. Ze besteden aandacht aan kwaliteitszorg om deze kernwaarden per leerling te behalen (YY, 2020).

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader:

In dit hoofdstuk wordt een heldere beschrijving gegeven van bestaande kennis en inzichten met betrekking tot het praktijkprobleem. Daarbij is gebruik gemaakt van diverse, betrouwbare en recente bronnen.

2.1 Process Communication Model (PCM)

Deze theorie is van belang voor het onderzoek vanwege het feit dat er tijdens dit onderzoek onderzocht wordt in hoeverre het persoonlijkheidstype, een negatief zelfbeeld en de sociale positie van een leerling in de Groep F van X in Y elkaar beïnvloedt. Om dit te kunnen onderzoeken moet er eerst meer kennis en inzicht opgedaan worden over Process Communication Model. Hieronder zal verschillende informatie gegeven worden over het PCM. Zoals uitleg van de verschillende basispersoonlijkheidstypes en wat hier allemaal bij komt kijken.

2.1.1. Uitleg begrip Process Communication Model (PCM)

PCM is een afkorting van Process Communication Model. Dit model werd ontwikkeld door een klinisch psycholoog, Tiabi Kahler, in 1978. Kahler bestudeerde patronen in productief gedrag en niet productief gedrag en hij onderzocht hoe men hier het beste op kon reageren. Het model is onder andere gebaseerd op de principes van transactionele analyse, dit is een sociaalpsychologische theorie over verandering, persoonlijkheid en communicatie (Kumar, 2012).

Het PCM model is bedoeld als denkmodel om anderen te kunnen begrijpen, effectief met anderen te communiceren en hen te motiveren. Het model is dan ook aanvaard als gevalideerde en betrouwbare methode om persoonlijkheden in structuur te brengen en om dynamieken in communicatie te bestuderen (Kahler, 2014).

2.1.2. Verschillende basispersoonlijkheidstypes

Het model onderscheidt zes verschillende basispersoonlijkheidstypes. Elke persoonlijkheidstype heeft verschillende karaktereigenschappen, gedrag patronen, percepties, interactiestijlen, motivators die aanzetten tot gedrag en een bepaalde manier van communiceren en psychologische behoeften (Kahler, 2014)

Hieronder worden de verschillende basispersoonlijkheidstypes weergegeven in een tabel.

Doorzetter	Gericht op opbouwen van relaties die gebaseerd zijn op vertrouwen en respect, gewetensvol, opmerkzaam, toegewijd en gericht op waarden, normen en resultaat
Dromer	Reflectief, kalm, vaker inactief, zoekt naar duidelijke instructies, vindingrijk, is graag alleen en wil intellectuele relaties
Gestructureerde denker	Resultaatgericht, gericht op zakelijke relaties, logisch, verantwoordelijk, georganiseerd, houden van waardering en praktisch ingesteld
Harmoniser	Erkennen van persoonlijke relaties, mensgericht, gericht op het opbouwen, harmonieus, meelevend, warm, verzorgend en gevoelig
Promotor	Neemt risico's, reageren op directe beloningen en resultaten, impulsief, overtuigend, aanpassend, charmant, opwinding en actiegericht relaties
Rebel	Creatief, speels, oog voor grote lijnen, energiek, gemakkelijk te verleiden, geïnteresseerd in humor en spel, spontaan (Legemaat, 2018)

Kahler benadrukt dat alle personen alle persoonlijkheidstypes in zich hebben. Alleen het meest ontwikkelde persoonlijkheidstype per persoon komt het meest uitgesproken tot uiting bij een vragenlijst of observatie (Kahler, 2014).

2.1.3. Behoefte per basis persoonlijkheidstype

Elk basis persoonlijkheidstype heeft een andere behoefte. Hieronder worden de basisbehoeften per basispersoonlijkheidstype weergegeven in een tabel.

Doorzetter	Erkenning voor werk en overtuigingen
Dromer	Alleen zijn en reflecteren
Gestructureerd denker	Erkenning voor werk en tijdsstructuur
Harmoniser	Erkenning voor persoon en zintuigelijke prikkeling
Promotor	Uitdaging en spanning
Rebels	Speels contact (Hantson en Van der Velde, z.j.)

2.1.4. Motivatie per basis persoonlijkheidstype

Elk basis persoonlijkheidstype raakt op een andere manier gemotiveerd. Doordat leerlingen gemotiveerd zijn zullen ze hogere prestaties leveren dat van doorslaggevend betekenis is voor Nederland en voor de vernieuwingskracht van de mens (Sark, 2016)

Hieronder wordt de motivatie per basispersoonlijkheidstype weergegeven in een tabel.

Doorzetter	Erkenning voor overtuigingen en werk.
Dromer	Alleen zijn om te kunnen reflecteren over werk.
Gestructureerde denker	Erkenning voor harde werken en denkvermogen.
Harmoniser	Persoonlijke erkenning en een comfortabele omgeving.
Promotor	Uitdagingen en spannende dingen.
Rebel	Speels contact en leuke dingen doen (Legemaat, 2018)

2.1.5. Communicatiekanaal per basis persoonlijkheidstype

Het is erg belangrijk om het juiste communicatiekanaal per leerling te gebruiken om de leerlingen te bereiken. Namelijk het directieve communicatiekanaal, het vragende communicatiekanaal, het verzorgende communicatiekanaal, het emotionele communicatiekanaal of het speelse communicatiekanaal. Hiermee krijgen de personen een duidelijk overzicht van zijn of haar gedrag en interventies op zijn of haar eigen manier. Hieronder wordt het communicatiekanaal per basis persoonlijkheidstype weergegeven in een tabel.

Doorzetter	Vragende communicatiekanaal
Dromer	Directe communicatiekanaal. Dit houdt in dat je duidelijk vertelt wat er van de dromer verwacht wordt
Gestructureerde denker	Vragende communicatiekanaal. Dit houdt in dat je vragen stelt en de gestructureerde denker zelf bijvoorbeeld een oplossing laat zoeken
Harmoniser	Verzorgende communicatiekanaal. Dit houdt in een zachte toon, zorgzaam en naar voren leunen
Promotor	Directieve communicatiekanaal. Dit houdt in dat je de promotor helder en duidelijk toespreekt
Rebel	Speelse communicatiekanaal. Dit houdt in dat je de rebel met humor en speels toespreekt (Kahler, 2014)

2.1.6 Voorkomend negatief gedrag per basis persoonlijkheidstype

Welk basis persoonlijkheidstype heeft verschillend negatief gedrag dat tot uiting kan komen. Hieronder wordt weergegeven in een tabel welk negatief gedrag kan voorkomen per basispersoonlijkheidstype.

Doorzetter	Hoge eigendunk. Rigide over de juiste manier. Zegt vaak 'je moet'. Veel sarcasme Achterdochtig. Wantrouwend. Kritiek op anderen. Koppig. Corrigeert vaak werk. Overbezorgd over eerlijkheid.
Dromer	Slapen in de klas. Vluchten uit de klas, naar de wc of gang. Afsluiten voor wereld. Stelt geen vragen. Wacht passief af. Verdwijnen in groep. Maakt opdrachten vaak niet af. Dagdromen. Traag.
Gestructureerde denker	Wil controleren en de groep overnemen. Vertelt anderen wat ze moeten doen. Neemt te veel werk op zich. Houdt niet van veranderingen in planning. Wil alles perfect doen. Doet werk steeds opnieuw. En wil weten of iets meetelt voor een toets.

Harmoniser	Kan geen besluiten nemen. Haalt zichzelf naar beneden. Heeft behoefte aan bevestiging. Wil veel aandacht. Maakt klunzige fouten. Is gespannen bij toetsen. Huilt makkelijk. Bij disharmonie verdrietig worden of ziek.
Promotor	Cool overkomen. Opstaan zonder toestemming. Opdrachten niet afmaken. Zaken overnemen. Confronterende vragen stellen. Val in de rede. Anderen de schuld geven. Negeert de regels. Manipuleren. Opstoken.
Rebel	Dingen laten vallen. Opstaan zonder toestemming. Van de domme houden. Jammeren en klagen. Gooien met dingen. Wraak nemen. Anderen de schuld geven. Spel 'ja maar' spelen (Kahler, 2014).

2.1.7 Distress gedragsstijlen per basis persoonlijkheidstype

Iedereen ervaart wel eens stress. Maar bij te veel aan stress of onvoldoende energie om deze stress op een positieve manier om te buiten tot positieve energie, komt een persoon in distress terecht. In het Nederlands noemen we dat ook wel nood. Een persoon denkt dan niet meer correct na. Hierdoor gaat het handelingen uitvoeren, zonder hier goed over na te denken. Of een persoon gaat dan communiceren, zonder hier goed over na te denken. Elk basis persoonlijkheidstype reageert anders op distress, onderverdeeld in verschillende graden. Hoe hoger de graad hoe meer distress die persoon ervaart. De eerstegraads distress komt veel voor en is niet ernstig. De tweedegraads distress uit zich soms in verstoringen van de les die de leerkracht geeft of de leerling blokkeert. En de derdegraads distress is wel ernstig, de leerlingen worden dan lusteloos en onverschillig. Ook kunnen ze dan hun interesse in het leven of in school verliezen (Legemaat, 2018).

Hieronder wordt weergegeven welk distress gedragsstijl kan voorkomen per basispersoonlijkheidstype in 3 verschillende graden.

Basispersoonlijkheidstype	Graad 1	Graad 2	Graad 3
Doorzetter	Focust op wat fout is	Voorgenomen, veroordelend, rigide, valt andere aan	Laat anderen in de steek
Dromer	Maakt zichzelf onbelangrijk en vermijdt het nemen van initiatief	Trekt zich langdurig terug en start projecten maar werkt ze niet af	Wordt buitengesloten
Gestructureerde denker	Denkt voor anderen en delegeert niet goed	Over controleren	Wijst anderen af
Harmoniser	Past zich overdreven aan de ander aan en kan geen beslissingen nemen	Gebrek aan assertiviteit, twijfelt aan zichzelf en lokt kritiek uit	Wordt afgewezen
Promotor	Verwacht van anderen dat ze voor zichzelf zorgen	Lokt ruzie uit en negeert of breekt de regels	Verlaat anderen
Rebel	Probeert te begrijpen dat het niet kan, delegeert onjuist en zonder richting te geven	Negatief, klagend, geeft dingen, situaties en anderen ze schuld	Wordt aan banden gelegd (Legemaat, 2018).

2.1.8 Leerkrachtstijl per persoonlijkheidstype

Uitleg begrip leerkrachtstijlen

Een leerkrachtstijl is de manier waarop een leerkracht zich opstelt in de klas. Dit blijkt invloed te hebben op de motivatie, betrokkenheid, prestaties en het welbevinden van de leerlingen. Ook speelt de leerkrachtstijl een belangrijke rol in de identiteitsontwikkeling van de leerlingen (Lietaert, 2015).

Er zijn verschillende leerkrachtstijlen. Hieronder worden deze stijlen weergegeven.

Autocratische stijl	leerkracht ervaart geen inbreng van leerlingen en de leerkracht stelt zich op als autoriteit.
Democratische stijl	leerlingen worden betrokken, meningen leerlingen gelden, leerkracht neemt eindbeslissing
Gemoedelijke stijl	leerkracht is verzorger, leerkracht behandelt leerlingen als familie, leerkracht wil leerlingen goed laten voelen in de klas, leerkracht stimuleert de betrokkenheid van de leerlingen bij alle activiteiten.
Laissez-faire-stijl	leerkracht geeft weinig sturing, structuur en begeleiding, leerlingen moeten alles zelf uitzoeken qua aanpak (Kahler, 2000)

Voorkeur en afkeur qua leerkrachtstijl per persoonlijkheidstype

In de PCM theorie is er sprake van vier verschillende leerkrachtstijlen. Elk basispersoonlijkheidstype heeft een verschillende voorkeur per leerkrachtstijl en verschillende afkeuren per leerkrachtstijl. Deze worden hieronder weergegeven.

Basispersoonlijkheidstypes	Voorkeur leerkrachtstijl	Afkeur leerkrachtstijl
Doorzetter	Democratische stijl	Autocratische stijl
Dromer	Autocratische stijl	Laissez-faire-stijl en democratische stijl
Gestructureerde denker	Democratische stijl	Autocratische stijl
Harmoniser	Gemoedige stijl	Autocratische stijl
Promotor	Autocratische stijl	Laissez-faire-stijl en democratische stijl
Rebel	Laissez-faire-stijl	Autocratische stijl (Kahler, 2000)

2.2 Negatief zelfbeeld

Deze theorie is van belang voor het onderzoek vanwege het feit dat er tijdens dit onderzoek onderzocht wordt in hoeverre het persoonlijkheidstype, een negatief zelfbeeld en de sociale positie van een leerling in de Groep F van X in Y elkaar beïnvloedt. Om dit te kunnen onderzoeken moet er eerst meer kennis en inzicht opgedaan worden over negatief zelfbeeld. Hieronder zal verschillende informatie weergegeven worden over het negatief zelfbeeld, zoals de mogelijke oorzaken en de kenmerken.

2.2.1 Uitleg begrip negatief zelfbeeld

Een zelfbeeld is eigenlijk een beeld dat je van jezelf vormt door middel van je kennis, gevoelens, gedrag, karaktereigenschappen en hoe je jezelf beoordeelt. Dit doe je door middel van metalliseren. Dit houdt in dat je je eigen en andermans gedrag vanuit gedachten kunt verklaren. Hierdoor maak je beelden van jezelf en van de ander. En deze beelden weerspiegelen respect, geborgenheid en waardering.

Iemand met een negatief zelfbeeld maakt geen realistische inschatting van zijn of haar eigen kwaliteiten. Ook accepteert degene zijn eigen mindere kanten niet en wegen deze mindere kanten zwaarder dan de positieve kanten (Neef, 2010). Hierdoor is het erg lastig om de positieve kanten van jezelf in te zien. En je gaat dan delen van jezelf verbergen uit angst voor een afwijzing (Korrelboom en Ten Broeke, 2013).

2.2.2 Mogelijke oorzaken negatief zelfbeeld

Er zijn verschillende soorten oorzaken voor een negatief zelfbeeld. De omgevingsfactoren van het kind heeft invloed op hoe het kind zichzelf ziet.

Kinderen kunnen zo'n zelfbeeld al hebben vanaf de geboorte, het gezin kan hier invloed op hebben en het kan te maken hebben met de genen. Binnen een gezin kan het kind niet genoeg aandacht krijgen, er kan te veel van het kind verwacht worden of het kind wordt vergeleken met broertjes of zusjes. Maar ook te beschermd opgevoed worden kan een negatief zelfbeeld tot gevolg hebben.

Een kind kan zelf ook een negatief zelfbeeld veroorzaken. Dit kan bijvoorbeeld doordat het kind altijd op de achtergrond is of doordat het kind te weinig tot geen initiatieven neemt. Dit doet het kind met een reden, want het is bang om afgewezen te worden.

Ook kan de oorzaak van een negatief zelfbeeld te maken hebben met een opgelopen trauma. Het kind kan hier zelf een conclusie uit trekken dat het niets waard is.

Verder kan een negatief zelfbeeld ook te maken hebben met de situatie buiten huis van het kind. Hierbij kan je denken aan school. Als een kind bijvoorbeeld nooit uitgekozen wordt door de leerkracht of gepest wordt door de andere leerlingen, kan een negatief zelfbeeld ontwikkeld worden (Neef, 2010).

2.2.3 Mogelijke gevolgen negatief zelfbeeld

Er zijn erg veel verschillende gevolgen als een kind een negatief zelfbeeld heeft. Dit zijn allemaal negatieve gevolgen voor het kind. En als de gevolgen maar blijven opstapelen is het voor een kind erg lastig om weer positief naar zichzelf te gaan kijken op den duur.

Een mogelijk gevolg kan zijn dat een kind bepaalde activiteiten en opdrachten gaat vermijden. Hierdoor zal een kind minder bereiken waardoor het minder resultaat behaalt. En dit zorgt er weer voor dat een kind minder trots op zichzelf is. Want als je minder bereikt is er ook minder om trots over te zijn op jezelf.

Verder geeft een kind zichzelf ook geen complimenten. Want het bekritiseert zichzelf de hele tijd. Hierdoor verwacht een kind ook dat de activiteit eerder zal mislukken dan dat het goed zal gaan.

Ook kan een kind minder moed ergens voor hebben. Dit komt doordat een kind pessimistisch is over zijn of haar eigen vaardigheden. Hierdoor gaat een kind dingen vermijden, waardoor het ook geen nieuwe vaardigheden van zichzelf kan ontdekken.

Tot slot kan een negatief zelfbeeld ook leiden tot stoornissen en klachten. Hierbij kan je denken aan eetstoornissen, depressies, angststoornissen, suïcidale gedachten en persoonlijkheidsstoornissen (Scholten, z.j.)

2.2.4 Kenmerken negatief zelfbeeld

Het is niet altijd zichtbaar wanneer een kind een negatief zelfbeeld heeft. Sommige kinderen verstoppen en schamen zich voor hun eigen gevoelens. Waardoor je als buitenstaander geen inzicht krijgt in de gevoelens van dit kind. Toch zijn er een paar kenmerken hoe je een negatief zelfbeeld zou kunnen herkennen bij kinderen.

Een kind met een negatief zelfbeeld vergelijkt zichzelf steeds op een negatieve manier met leeftijdsgenoten. Hij of zij zal veel kritiek hebben op zichzelf. Hij of zij zal zichzelf minder goed, slim, mooi, sportief, enz. vinden dan anderen.

Ten tweede gaat een kind zich heel anders gedragen dan eerst. Hij of zij zal ineens erg verlegen, grappig (clownesk) of onrustig reageren op bepaalde normale situaties. Hierdoor kan je aanvoelen dat het kind niet lekker in zijn of haar vel zit.

Een kind kan ook moeite hebben om voor zichzelf op te komen. Hij of zij zal geen vragen durven te stellen in de klas, want het is bang dat het een domme vraag is. Hij of zij zal nergens aan beginnen, niet ingrijpen en het ergens bij laten als hij of zij het ergens niet mee eens is.

Ook kan een kind sombere gevoelens ervaren. Hierdoor zal hij of zij minder met andere leerlingen afspreken, minder vrolijk zijn, minder onbezorgd zijn en zich terug trekken. Verder kan een kind ook heel boos of heel verdrietig reageren op een bepaalde milde gebeurtenis (Scholten, z.j.)

Daarnaast heeft een kind met een negatief zelfbeeld ook een diepgaand emotionele pijn. Deze pijn kun je vergelijken met wat mensen voelen als ze iets belangrijks verliezen. Ze zijn eigenlijk (een deel van) zichzelf kwijt geraakt (Sterk en Swaen, 2020).

2.3 Sociogram

Deze theorie is van belang voor het onderzoek vanwege het feit dat er tijdens dit onderzoek onderzocht wordt in hoeverre het persoonlijkheidstype, een negatief zelfbeeld en de sociale positie van een leerling in de Groep F van X in Y elkaar beïnvloedt. Om dit te kunnen onderzoeken moet er eerst meer kennis en inzicht opgedaan worden over de sociale positie. Hieronder zal verschillende informatie weergegeven worden over het sociogram, zoals de uitleg, hoe je een sociogram gebruikt in de praktijk en de verschillende relaties tussen de leerlingen.

2.3.1 Uitleg begrip sociogram

Een sociogram van een klas geeft onderlinge relaties van de leerlingen grafisch weer. Hierdoor kan de sociale structuur van een groep in kaart gebracht worden. Dit kan helpen door het onderkennen van hiërarchie, de leiders en de kinderen die sociaal geïsoleerd zijn in een bepaalde groep. Moreno, een psychotherapeut, ontwikkelde deze techniek (Kerpel, 2014).

Sommige kinderen zijn verlegen en hebben hierdoor angst voor mensen. Dit wordt ook wel sociale angst genoemd (Sterk en Swaen, 2020). De kinderen die dit ervaren, zullen het invullen van een sociogram als lastig ervaren. Ook zullen deze kinderen niet veel gekozen worden door andere kinderen.

2.3.2 Sociogram in de praktijk

Een leerkracht kan deze techniek uitvoeren door de leerlingen een vragenlijst in te laten vullen. De vragen die in deze lijst staan zijn: met wie speel je graag en met wie niet? Met die werk je graag samen en met wie niet? Wie is de leider van de groep? Wie is storend in de groep?

De antwoorden die de leerlingen gegeven hebben kunnen worden verwerkt door een sociogram te tekenen. De leiders worden in het midden getekend door een grote cirkel te tekenen, hierin wordt de naam geschreven. De aanhangers worden eromheen getekend door een kleinere cirkel te tekenen, hierin wordt de naam geschreven. Er worden pijlen getekend als er een relatie is tussen bepaalde leerlingen. Als leerlingen elkaar gekozen hebben, wordt er een pijl getekend die naar beide rondjes wijst. De leerlingen die buiten de groep vallen worden weergegeven door een vierkant te tekenen met daarin de naam (Kerpel, 2014).

2.3.3 Relaties tussen leerlingen in een sociogram

In een sociogram kun je verschillende groepsrelaties aflezen nadat je deze gemaakt hebt (Liquid Development C.V., 2021). Hieronder worden die verschillende relaties weergegeven in een tabel.

Kliekjes	Deze leerlingen zijn onderling bevriend. De pijlen wijzen naar elkaar toe.
Sterpositie	Deze leerling is erg populair. Er wijzen verschillende pijlen naar deze leerling toe. Deze leerling is meestal ook de leider van de groep.
Slangrelatie	Deze leerlingen hebben onderlinge affiniteit. Maar deze is niet wederzijds naar elkaar.
Paren	Dit zijn twee leerlingen die elkaar kiezen. De pijlen wijzen naar elkaar toe. Zij staan buiten de rest van de groep
Marginalen	Deze leerlingen worden door niemand gekozen. Ze staan buiten de groep. Zelf kiezen ze wel leerlingen (Kerpel, 2014).

Hoofdstuk 3: Probleemstelling en onderzoek aanpak

In dit hoofdstuk wordt het doel van dit onderzoek duidelijk omschreven, hierbij wordt gebruik gemaakt van één onderzoeksvraag en meerdere deelvragen. Ook wordt er aangegeven met behulp van onderbouwing wat het verwachte antwoord is op de onderzoeksvraag. Verder wordt de onderzoeksgroep, methode van dataverzameling, onderzoeksmethodieken, onderwerppactiviteiten, dataverzameling, dataverwerking en koppeling met het theoretisch kader beschreven.

3.1 Doel:

Het doel van dit onderzoek is om er achter te komen in hoeverre het persoonlijkheidstype, het negatief zelfbeeld en de sociale plaats van de leerlingen van Groep F van X elkaar beïnvloeden.

Dit gebeurt door een aanbeveling te geven op grond van de onderzoeksresultaten. Door deze opbrengsten te delen, wordt er geprobeerd de leerkracht van Groep F van X in Y inzichten te geven in hoever het persoonlijkheidstype, het negatief zelfbeeld en de sociale plaats in de groep elkaar beïnvloedt. Dit is van belang omdat er dan aanbevelingen gemaakt kunnen worden voor een eventueel plan voor het omgaan met het negatieve zelfbeeld van deze leerlingen.

Ook is dit onderzoek van belang, omdat er zo nieuwe inzichten in de relatie tussen het Process Communication Model, negatief zelfbeeld en de sociale plaats in een groep komen, die niet op internet of in boeken te vinden zijn.

3.2 Onderzoeksvraag:

In hoeverre beïnvloeden het persoonlijkheidstype, het zelfbeeld en de sociale plaats in de groep elkaar van de leerlingen in Groep F van X?

Door middel van deze deelvragen probeer ik antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag:

1. Wat houdt het Process Communication Model in?
2. Welke persoonlijkheidstypes vertonen de leerlingen van Groep F van X in Y?
3. Wat is een negatief zelfbeeld?
4. Welke leerlingen van Groep F van X in Y hebben een negatief zelfbeeld?
5. Wat is een sociogram?
6. Wat is de sociale plaats in de groep van de leerlingen van Groep F van X in Y?

3.3 Onderbouwing:

De verwachting van de resultaten van dit onderzoek is, dat er gesteld kan worden dat het persoonlijkheidstype, de sociale plaats in de groep en het vertonen van een negatief zelfbeeld wel degelijk invloed hebben op elkaar bij de leerlingen van Groep F van X in Y. Bepaalde karaktereigenschappen die bij een persoonlijkheidstype horen hebben te maken met het ontwikkelen van een negatief zelfbeeld. Doordat een kind altijd op de achtergrond is qua sociale plaats in de groep of een kind weinig tot geen initiatieven neemt, kan het een negatief zelfbeeld ontwikkelen (Neef, 2010).

3.4 Bespreking onderzoek klas:

De probleemstelling van dit onderzoek is besproken met de leerkracht van Groep F van X in Y. Hierin is besproken wat de aanleiding van dit onderzoek is en wat het onderzoeksplan inhoudt. Zij waren beide erg benieuwd naar de resultaten van dit onderzoek voor de leerlingen van Groep F, vanwege het feit dat zij hier vaak uitspraken horen die te maken zouden kunnen hebben met een negatief zelfbeeld.

3.5 Onderzoeksgroep:

De onderzoeksgroep bestaat uit alle leerlingen van Groep F van X in Y. En deze groep bestaat uit 18 leerlingen. De leeftijd varieert van 8 tot 10 jaar. De leerkracht van deze groep begeleidt deze leerlingen, vandaar dat zij ook tot de onderzoeksgroep hoort. Er is gekozen

voor deze onderzoeksgroep, vanwege het feit dat deze leerlingen veel uitspraken doen die zouden kunnen duiden op een negatief zelfbeeld. Ook is er een grote onderzoeksgroep, waardoor er een valide beeld van de uitkomsten ontstaat. Deze onderzoeksgroep zou later in dit onderzoek altijd nog ingedeeld kunnen worden in kleinere groepjes. Dit kan gedaan worden door bijvoorbeeld in te delen op leeftijd, jongens of meisjes, Groep F en 6 scheiden, enz.

3.6 Methode dataverzameling:

De methoden van dataverzameling die gekozen zijn voor dit onderzoek zijn tekstbronnen bestuderen en bevragen. Verder wordt er een kwalitatief onderzoek afgenomen, dit vanwege het feit dat het doel van het onderzoek is om gedetailleerde informatie te verkrijgen van de leerlingen. Hierbij gaat het om betekenis (Van der Donk en van Lanen, 2016). Hieronder wordt per deelvraag aangegeven welke manier van dataverzameling ingezet zal worden en welk onderzoeksinstrument gebruikt is.

3.7 Onderzoeksvraag:

In hoeverre beïnvloeden het persoonlijkheidstype, het zelfbeeld en de sociale plaats in de groep elkaar van de leerlingen in Groep F van X? De resultaten van de deelvragen: *‘Welke persoonlijkheidstypes vertonen de leerlingen van Groep F van X in Y?’* en *‘Welke leerlingen van Groep F van X in Y hebben een negatief zelfbeeld?’* en *‘Wat is de sociale plaats in de groep van de leerlingen van Groep F van X in Y?’* worden met elkaar op verschillende manieren vergeleken. Hierdoor kan er achter gekomen worden in hoeverre het persoonlijkheidstype, een negatief zelfbeeld en de sociale plaats in de groep elkaar beïnvloeden bij de leerlingen van Groep F van X in Y.

3.8 Deelvragen:

3.8.1. Wat houdt het Process Communication Model in?

Deze deelvraag wordt beantwoord door middel van het bestuderen van tekstbronnen. Door tekstbronnen te bestuderen kunnen conclusies getrokken worden wat het Process Communication Model inhoudt, welke verschillende basispersoonlijkheidstypes er zijn, wat de beste behoefte, de beste motivatie, het beste communicatiekanaal en de beste leerkrachtstijl is per basispersoonlijkheidstype en welk negatief gedrag en welke distresstijlen er voorkomen per basispersoonlijkheidstype.

3.8.2. Welke persoonlijkheidstypes vertonen de leerlingen van Groep F van X in Y?

Deze deelvraag wordt beantwoord door middel van bevragen, dit gebeurt door middel van het onderzoeksinstrument; een online enquête. Door te bevragen krijg je zicht op informatie die je niet direct kunt waarnemen (Van der Donk en van Lanen, 2016). De leerlingen van Groep F van X in Y wordt een enquête afgenomen, over verschillende persoonlijkheidstypes. Met behulp van deze enquête zou ik, als onderzoeker, antwoord moeten krijgen op welk persoonlijkheidstype bij welke leerling het meeste naar voren komt. Dit zal online gebeuren met behulp van het programma: survio. Alle leerlingen krijgen een code om te kunnen inloggen op hun laptop, waardoor ze deze enquête ervoor krijgen. Ze kunnen dan allemaal tegelijkertijd, met van tevoren, een toelichting deze enquête invullen. Dit gebeurt door middel van bij elk persoonlijkheidstype twee vragen/stelling voor te leggen, die bij dit persoonlijkheidstype passen. De leerlingen kunnen bij elke vraag/stelling aangeven of ze zich nooit, soms, vaak of altijd in deze vraag/stelling herkennen. Hoe meer de leerling zich herkent in een bepaalde vraag/stelling, hoe meer dit persoonlijkheidstype bij deze leerling past. In de bijlage staat precies aangegeven welke vraag/stelling bij welk persoonlijkheidstype past.

3.8.3. Wat is een negatief zelfbeeld?

Deze deelvraag wordt beantwoord door middel van het bestuderen van tekstbronnen. Door tekstbronnen te bestuderen kunnen conclusies getrokken worden wat het begrip negatief zelfbeeld inhoudt, wat de mogelijke oorzaken zijn van een negatief zelfbeeld, welke

mogelijke gevolgen een negatief zelfbeeld hebben en wat de kenmerken zijn van een negatief zelfbeeld.

3.8.4. Welke leerlingen van Groep F van X in Y hebben een negatief zelfbeeld?

Deze deelvraag wordt beantwoord door middel van bevragen, dit gebeurt door middel van het onderzoeksinstrument; enquête. De leerlingen van Groep F van X in Y wordt een enquête afgenomen, over negatief zelfbeeld. In deze enquête worden allemaal vragen gesteld om er zo achter te komen of de desbetreffende leerling een negatief zelfbeeld heeft. Dit zal online gebeuren met behulp van het programma: survio. Alle leerlingen krijgen een code om te kunnen inloggen op hun laptop, waardoor ze deze enquête ervoor krijgen. Ze kunnen dan allemaal tegelijkertijd, met van tevoren een toelichting deze enquête invullen. Dit gebeurt door middel van stellingen aan de leerlingen voor te leggen die passen bij een leerling met een negatief zelfbeeld. Er worden in totaal zeven stellingen aan de leerlingen voorgelegd. De leerlingen kunnen bij elke vraag nooit, soms, vaak of altijd kiezen. Hoe vaker de leerling vaak of altijd kiest, hoe negatiever het zelfbeeld van de leerling. In de bijlage staat precies aangegeven welke stellingen er aan de leerlingen voorgelegd worden.

3.8.5. Wat is een sociogram?

Deze deelvraag wordt beantwoord door middel van het bestuderen van tekstbronnen. Door tekstbronnen te bestuderen kunnen conclusies getrokken worden wat een sociogram inhoudt, hoe het afgenomen kan worden, hoe de resultaten weergegeven kunnen worden en hoe de verschillende groepsrelaties afgelezen kunnen worden.

3.8.6. Wat is de sociale plaats in de groep van de leerlingen van Groep F van X in Y?

Deze deelvraag wordt beantwoord door middel van bevragen, dit gebeurt door middel van het onderzoeksinstrument; enquête. De leerlingen van Groep F van X in Y wordt een enquête afgenomen, met behulp van het online programma: sometics. De leerlingen zullen allemaal één voor één bij mij, als onderzoeker, komen om de vragen in te vullen op mijn laptop. In deze enquête worden vragen gesteld aan de leerlingen over de school gerelateerde- en persoonlijke relaties van deze leerling met andere leerlingen binnen de groep. De antwoorden worden weergegeven in een online sociogram. In de bijlage staat precies aangegeven welke vragen er gesteld worden aan de leerlingen.

3.9 Relatie theoretische kader en praktijk:

Op de grond van het bestuderen van tekstbronnen, is gebleken dat het persoonlijkheidstype samenhangt met een negatief zelfbeeld en de sociale positie in de klas. Deze drie factoren hangen met elkaar samen. De antwoorden op de deelvragen: *'Wat houdt het Process Communication Model in?', 'Wat is een negatief zelfbeeld?' en 'Wat is een sociogram?'* worden gegeven door middel van theorie. Deze theorie is nodig om een enquêtes op te stellen, over persoonlijkheidstypes en negatief zelfbeeld. Deze enquêtes worden afgenomen met doel om antwoord te geven op de deelvragen: *'Welke persoonlijkheidstypes vertonen de leerlingen van Groep F van X in Y?' en 'Welke leerlingen van Groep F van X in Y hebben een negatief zelfbeeld?'*

Daarnaast wordt er een enquête afgenomen door middel van het programma sometics, om antwoord te geven op de deelvraag: *'Wat is de sociale plaats in de groep van de leerlingen van Groep F van X in Y?'* De resultaten hiervan worden weergegeven in een sociogram. Deze laatste drie deelvragen worden met elkaar vergeleken, om zo tot de conclusie te komen in hoeverre een persoonlijkheidstypes, een negatief zelfbeeld en de sociale positie in de klas invloed op elkaar hebben.

3.10 Beoogde proces van dataverzameling:

Hieronder worden verschillende ontwerpactiviteiten genoemd. Deze zullen allemaal gebruikt worden tijdens het antwoorden van de deelvragen. Ze staan op volgorde van wanneer welk proces van dataverzameling uitgevoerd zal worden.

1. Bevragen van leerkracht en directrice van X in Y. Dit is voorafgaand aan het onderzoek gedaan. Hiermee is duidelijk gemaakt wat de aanleiding van dit onderzoek was.
2. Bestuderen van tekstbronnen. Hier worden boeken, verslagen, internetpagina's en artikels bestudeerd. De resultaten hiervan worden weergegeven in het theoretisch kader. Hierbij wordt gebruik gemaakt van zo recent mogelijke en diverse bronnen.
3. Bevragen leerlingen Groep F van X in Y. Hier wordt een enquête afgenomen bij de onderzoeksgroep. Deze enquête bestaat uit vragen over persoonlijkheidstypes, over zelfbeeld en over de sociale positie van de leerlingen in de klas.

3.11 Ethische kwestie:

Ethisch handelen betekent voor dit onderzoek dat de onderzoeker de onderzoeksgroep niet schaadt. Ook zullen de manieren van dataverzameling niet onnodig belastend zijn voor de onderzoek omgeving. Verder zullen alle onderzoeksgegevens geanonimiseerd worden. Ik, als onderzoeker, heb een vertrouwenspositie tijdens dit onderzoek, vandaar dat ik mij aan bepaalde regels zal moeten houden. De regels zijn dat de onderzoeksgroep toestemming wordt gevraagd, de onderzoeksgegevens vertrouwelijk zal worden bewaard en dat er gereflecteerd wordt op alle keuzes die gemaakt worden tijdens dit hele onderzoek. Ethiek is namelijk de manier van kijken naar de werkelijkheid, met de vraag op wat mensen behoren te doen met oog op het hoogst haalbare doel (Van der Donk en van Lanen, 2016).

3.12 Tijdsplan:

Hieronder wordt het tijdsplan van dit onderzoek weergegeven, met daarbij wat het doel en opbrengst van welk contactmoment is geweest.

- 12-11-2020. Bijeenkomst onderzoeksgroep via Teams.
 - ☐ Introductie scriptie (wat houdt de scriptie in, wat moet er gedaan worden, waar staan de eisen, wanneer moet het ingeleverd worden).
 - ☐ Bespreken ideeën van onderwerpen.
 - ☐ Bespreken wat wordt er verwacht voor de volgende bijeenkomst.
- 18-11-2020. Zelfstudie.
 - ☐ Ideeën onderwerp onderzoeksplan opgedaan, door middel van HBO Kennisbank.
- 19-11-2020. Bijeenkomst onderzoeksgroep via Teams.
 - ☐ Bespreken onderwerpen per student.
 - ☐ Elkaar helpen met opstarten onderzoeksplan.
- 23-11-2020. Zelfstudie.
 - ☐ Start maken theoretisch kader.
- 24-11-2020. Zelfstudie.
 - ☐ Theorie voor theoretisch kader onderzoeken.
 - ☐ Opstellen onderzoeksvraag en deelvragen.
 - ☐ Feedback gekregen van Liesbeth de Boer via WhatsApp over onderzoeksvraag en deelvragen → goedgekeurd.
- 25-11-2020. Zelfstudie.
 - ☐ Inleiding onderzoeksplan schrijven.
 - ☐ Probleemanalyse onderzoeksplan schrijven.
 - ☐ Probleemstelling onderzoeksplan schrijven.
- 26-11-2020. Zelfstudie.
 - ☐ Onderzoek aanpak onderzoeksplan schrijven.
 - ☐ Gehele onderzoeksplan doorlezen en verbeteren waar nodig.
 - ☐ Onderzoeksplan versturen naar Liesbeth de Boer via mail, voor feedback.
- 03-12-2020. Bijeenkomst onderzoeksgroep via Teams.
 - ☐ Bespreken hoever elke student is. Hierin elkaar tips en tops meegeven voor het vervolgen van het proces.
- 03-12-2020. Zelfstudie.
 - ☐ Ontvangen feedback van Liesbeth de Boer verwerken in onderzoeksplan.
 - ☐ Brainstormen over uitkomst onderzoeksverslag en over eventuele aanpassingen (qua hoeveelheid).
 - ☐ Aanpassen onderzoeksplan d.m.v. toevoegen onderzoek sociale positie leerlingen in de klas.
- 07-12-2020. Bezoek X Groep F in Y.
 - ☐ Bespreken onderzoeksplan.
 - ☐ Bespreken uitwerking methode van dataverzameling.
- 12-01-2021. Zelfstudie.
 - ☐ Onderzoeksplan doorgelezen en aangepast.
 - ☐ Onderzoeksplan gemaild naar Liesbeth de Boer voor feedback.
 - ☐ Beginnen met maken enquête.

- 14-01-2021. Bijeenkomst onderzoeksgroep via Teams.
 - Hoofd- en deelvragen met elkaar besproken.
- 15-01-2021. Zelfstudie naar aanleiding van feedback van Liesbeth de Boer op onderzoeksplan.
 - Feedback bij onderzoeksplan aangepast.
 - Maken enquête.
- 18/19/20/21-01-2021. Uitwisselen tips en tops over enquêtes groep.
 - Tips geven aan medestudenten onderzoeksgroep.
 - Enquête opsturen + tips ontvangen medestudenten onderzoeksgroep.
- 26-01-2021. Teams bijeenkomst met onderzoeksgroep.
 - Elkaars enquêtes doorgenomen + aanpassingen gemaakt.
 - Eigen enquête aangepast + in onderzoeksplan gezet + onderzoeksplan doorgelezen en aangepast + onderzoeksplan naar Hanna van Overbeek gestuurd voor tweede beoordelaar.
- 12-02-2021. Afnemen enquêtes individueel per leerling.
- 01/02/03-04-2021. Verwerken enquêtes in grafieken.
- 04-04-2021. Schrijven resultaten deelvragen.
- 05-04-2021. Schrijven conclusie, aanbeveling, discussie, samenvatting en reflectie.
- 24-05-2021 en 25-05-2021 en 26-05-2021 en 27-05-2021. Aanpassen feedback op onderzoeksverslag.

3.13 Randvoorwaarden:

Voor dit onderzoeksverslag zullen de volgende randvoorwaarden gehanteerd worden:

1. Het onderzoek wordt uitgevoerd in Groep F van X in Y.
2. Na elke bijeenkomst met de onderzoeksgroep of met Liesbeth de Boer, wordt er een lijst gemaakt met taken met datum wanneer die afgerond moeten zijn.
3. Voor elke bijeenkomst met de onderzoeksgroep of met Liesbeth de Boer, worden vragen verzameld die gesteld kunnen worden tijdens deze bijeenkomsten.
4. Na elke bijeenkomst met de onderzoeksgroep of met Liesbeth de Boer of als er gewerkt wordt aan het onderzoeksverslag, wordt er opgeschreven in het 'tijdspad' wat er gedaan is.

Hoofdstuk 4: Resultaten

In dit hoofdstuk wordt eerst het verschil tussen het plan en de uitvoering met betrekking tot het proces van dataverzameling en dataverwerking beschreven. Verder worden eerst de antwoorden op de deelvragen beschreven en daarna wordt het antwoord op de hoofdvraag beschreven. Er worden geen namen van leerlingen genoemd, dit zal geanonimiseerd zijn door leerling 1, leerling 2, enz. te gebruiken.

Om de deelvragen te beantwoorden heb, ik als onderzoeker, in de praktijk dezelfde processen van data verzameling gebruikt, die genoemd zijn in de onderzoek aanpak. Vandaar dat er geen verschil is tussen het plan van aanpak en de uitvoering. Er zijn drie enquêtes afgenomen bij de leerlingen van Groep F van X in Y. Een enquête over de sociale positie in de klas, een enquête over de persoonlijkheidstypes en een enquête over het zelfbeeld van de leerling. Er is vervolgens gebruik gemaakt van een analysemethode waarin alle antwoorden omgezet zijn naar procenten. De percentages geven een verhouding weer, in plaats van absolute cijfers. Verder is er gebruik gemaakt van theorie om de deelvragen te beantwoorden.

Per deelvraag wordt aangegeven op welke manier de informatie verkregen is en waar ik, als onderzoeker, de antwoorden op gebaseerd heb.

Deelvraag 1: Wat houdt het Process Communication Model in?

Hieronder wordt antwoord gegeven op de vraag wat het Process Communication Model inhoudt. Dit wordt gedaan door middel van verschillende theoretische bronnen die bestudeerd zijn.

PCM is een afkorting van Process Communication Model. Dit model werd ontwikkeld door een klinisch psycholoog, Tiabi Kahler, in 1978. Kahler bestudeerde patronen in productief gedrag en niet productief gedrag en hij onderzocht hoe men hier het beste op kon reageren (Kumar, 2012). Het PCM model is bedoeld als denkmodel om anderen te kunnen begrijpen, effectief met anderen te communiceren en hen te motiveren (Kahler, 2014). Hierdoor onderscheidt het model zes verschillende basispersoonlijkheidstypes. Elke persoonlijkheidstype heeft verschillende karaktereigenschappen, behoeftes, motivaties, communicatiekanalen die het beste aanslaan, negatief gedrag dat het meeste voorkomt en een voorkeur voor leerkrachtstijlen (Kahler, 2014). Deze worden hieronder in een tabel genoemd.

	Doorzetter	Dromer	Gestructureerd denker	Harmoniser	Promotor	Rebel
Eigenschappen (Legemaat, 2018)	Gericht op opbouwen van relaties die gebaseerd zijn op vertrouwen en respect, gewetensvol, opmerkzaam, toegewijd en gericht op waarden, normen en resultaat	Reflectief, kalm, vaker inactief, zoekt naar duidelijke instructies, vindingrijk, is graag alleen en wil intellectuele relaties	Resultaatgericht, gericht op zakelijke relaties, logisch, verantwoordelijk, georganiseerd, houden van waardering en praktisch ingesteld	Erkennen van persoonlijke relaties, mensgericht, gericht op het opbouwen, harmonieus, meelevend, warm, verzorgend en gevoelig	Neemt risico's, reageren op directe beloningen en resultaten, impulsief, overtuigend, aanpassend, charmant, opwindend en actiegerichte relaties	Creatief, speels, oog voor grote lijnen, energiek, gemakkelijk te verleiden, geïnteresseerd in humor en spel, spontaan
Behoeftes (Hantson en Van der Velde, z.j.)	Erkenning voor werk en overtuigingen	Alleen zijn en reflecteren	Erkenning voor werk en tijdsstructuur	Erkenning voor persoon en zintuigelijke prikkeling	Uitdaging en spanning	Speels contact
Motivaties (Sark, 2016) (Legemaat, 2018)	Erkenning voor overtuigingen en werk.	Alleen zijn om te kunnen reflecteren over werk.	Erkenning voor harde werken en denkvermogen.	Persoonlijke erkenning en een comfortabele omgeving	Uitdagingen en spannende dingen.	Speels contact en leuke dingen doen

Communicatiekanaal (Kahler, 2014)	Vragende communicatiekanaal	Directe communicatiekanaal	Vragende communicatiekanaal	Verzorgende communicatiekanaal	Directieve communicatiekanaal	Speelse communicatiekanaal
Negatief gedrag (Kahler, 2014).	Hoge eigendunk. Rigide over de juiste manier. Zegt vaak 'je moet'. Sarcastisch. Achterdochtig. Wantrouwend. Kritiek op anderen. Koppig. Corrigeert vaak werk. Overbezorgd over eerlijkheid.	Slapen in de klas. Vluchten uit de klas, naar de wc of gang. Afsluiten voor de wereld. Stelt geen vragen. Wacht passief af. Verdwijnt in de groep. Maakt opdrachten vaak niet af. Dagdromen. Traag.	Wil controle en de groep overnemen. Vertelt anderen wat ze moeten doen. Neemt te veel werk op zich. Houdt niet van veranderingen in planning. Wil alles perfect doen. Doet werk steeds opnieuw. Wil weten of iets meetelt voor een toets.	Kan geen besluiten nemen. Haalt zichzelf naar beneden. Heeft behoefte aan bevestiging. Wil veel aandacht. Maakt klunzige fouten. Is gespannen bij toetsen. Huilt makkelijk. Bij disharmonie verdrietig worden of ziek.	Cool overkomen. Opstaan zonder toestemming. Opdrachten niet afmaken. Zaken overnemen. Confronterende vragen stellen. Val in de rede. Anderen de schuld geven. negeren regels. Manipuleren. Opstoken	Dingen laten vallen. Opstaan zonder toestemming. Van de domme houden. Jammeren en klagen. Gooien met dingen. Wraak nemen. Anderen de schuld geven. Spel 'ja maar' spelen
Voorkeur leerkrachtstijl	Democratische stijl	Autocratische stijl	Democratische stijl	Gemoedelijke stijl	Autocratische stijl	Laissez-faire-stijl
Afkeur leerkrachtstijl (Kahler, 2000)	Autocratische stijl	Laissez-faire-stijl en democratische stijl	Autocratische stijl	Autocratische stijl	Laissez-faire-stijl en democratische stijl	Autocratische stijl

Deelvraag 2: Welke persoonlijkheidstypes vertonen de leerlingen van Groep F van X in Y?

Hieronder wordt antwoord gegeven op de vraag welke persoonlijkheidstypes voorkomen bij de leerlingen van Groep F van X in Y. Dit wordt gedaan door middel van de analyses weer te geven vanuit de afgenomen enquête. Dit is verkregen door te bekijken welke leerling op welk persoonlijkheidstype de hoogste score gehaald heeft. Voor de enquête kunt u bijlage 2 en 3 raadplegen en voor toelichting op de resultaten en op het verkrijgen van de resultaten kunt u bijlage 6 raadplegen.

	Leerling 1	Leerling 2	Leerling 3	Leerling 4	Leerling 5	Leerling 6	Leerling 7	Leerling 8	Leerling 9	Leerling 10	Leerling 11	Leerling 12	Leerling 13	Leerling 14	Leerling 15	Leerling 16	Leerling 17	Leerling 18
Persoonlijkheidstype 1	Promotor	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Dromer	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Gestructureerd denker	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Promotor	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter
Persoonlijkheidstype 2					Rebel		Gestructureerd denker	Harmoniser				Promotor			Harmoniser		Gestructureerd denker	
Persoonlijkheidstype 3																	Rebel	

Deelvraag 3: Wat is een negatief zelfbeeld?

Hieronder wordt antwoord gegeven op de vraag wat een negatief zelfbeeld inhoudt. Dit wordt gedaan door middel van verschillende theoretische bronnen die bestudeerd zijn.

Een zelfbeeld is een beeld dat je van jezelf vormt door middel van je kennis, gevoelens, gedrag, karaktereigenschappen en hoe je jezelf beoordeelt. Iemand met een negatief zelfbeeld maakt geen realistische inschatting van zijn of haar eigen kwaliteiten. Ook accepteert degene zijn eigen mindere kanten niet en wegen deze mindere kanten zwaarder dan de positieve kanten (Neef, 2010). Hierdoor is het erg lastig om de positieve kanten van jezelf in te zien. En je gaat dan delen van jezelf verbergen uit angst voor een afwijzing (Korrelboom en Ten Broeke, 2013). Mensen met een negatief zelfbeeld zijn een deel van zichzelf kwijtgeraakt (Sterk en Swaen, 2020).

Er zijn verschillende oorzaken voor een negatief zelfbeeld. Zoals de omgevingsfactoren, genen, karaktereigenschappen, manier van opvoeden, opgelopen trauma en situatie op school (Neef, 2010).

De kenmerken van een negatief zelfbeeld zijn: vergelijking met anderen, gedragsverandering, niet voor jezelf opkomen, minder afspreken, minder vrolijk, minder onbezorgd, terug trekken en boos of verdrietig reageren uit het niets (Scholten, z.j.)

Hieronder wordt antwoord gegeven op de vraag welke leerlingen van Groep F van X in Y een negatief zelfbeeld vertonen. Dit wordt gedaan door middel van de analyses weer te geven vanuit de afgenomen enquête. Dit is verkregen door te kijken welke leerling in welke mate geantwoord heeft op de vragen over een negatief zelfbeeld. Voor de enquête kunt u bijlage 4 raadplegen en voor toelichting op het verkrijgen van de resultaten kunt u bijlage 7 raadplegen.

*Van een hoog zelfbeeld naar en laag zelfbeeld. -- → -- → -- → -- → -- → -- →

Deelvraag 5: Wat is een sociogram?

Een sociogram van een klas geeft onderlinge relaties van de leerlingen grafisch weer. Hierdoor kan de sociale structuur van een groep in kaart gebracht worden (Kerpel, 2014). Als er leerlingen niet gekozen worden, kunnen zij last hebben van sociale angst (Sterk en Swaen, 2020).

Een leerkracht kan deze techniek uitvoeren door de leerlingen een vragenlijst in te laten vullen. De vragen die in deze lijst staan zijn: met wie speel je graag en met wie niet? Met die werk je graag samen en met wie niet? Wie is de leider van de groep? Wie is storend in de groep? (Liquid Development C.V., 2021). Met deze antwoorden wordt een sociogram getekend (Kerpel, 2014).

Hieronder wordt antwoord gegeven op de vraag wat de sociale plaats in de groep is van de leerlingen van Groep F van X in Y. Dit wordt gedaan door middel van de analyses weer te geven vanuit de afgenomen enquête. Dit is verkregen door te kijken hoeveel een leerling positief gekozen is en hoe vaak een leerling negatief gekozen is. Voor de enquête kunt u bijlage 5 raadplegen en voor toelichting op het verkrijgen van de resultaten kunt u bijlage 8 raadplegen.

20

Negatief gekozen*	Sociaal	7	1	0	0	3	1	5	1	4	3	5	8	3	2	3	0	5	3
		-		+	+		+	+	-	+	-	-	-					-	
Positief gekozen*	Werk	3	2	3	4	1	6	5	4	3	6	4	1	3	1	3	3	0	2
Negatief gekozen*	Werk	4	0	0	0	6	1	4	1	2	2	6	5	5	2	3	0	7	6
		-			+	-	+	+	-	+	+	+	-	-				-	-

* - verstoten uit de groep. + populair in de groep.

Hierboven wordt per leerling weergegeven hoe vaak hij of zij positief of negatief gekozen is door de medeleerlingen op sociaal- en werk gerelateerd gebied. De leerlingen die vaak negatief gekozen zijn op zowel sociaal- als werk gerelateerd gebied hebben een rode min gekregen, zij zijn verstoten uit de groep op dit gebied. De leerlingen die vaak positief gekozen zijn op zowel sociaal- als werk gerelateerd gebied hebben een groene plus gekregen, zij zijn populair in de groep op dit gebied.

Hoofdvraag: In hoeverre beïnvloeden het persoonlijkheidstype, het zelfbeeld en de sociale plaats in de groep elkaar van de leerlingen in Groep F van X?

Leerling 7, leerling 9 en leerling 17 hebben alle drie het persoonlijkheidstype **gestructureerd denker** (Legemaat, 2018, zie bijlage 6). Zij hebben alle dezelfde score behaald op het negatief zelfbeeld (zie bijlage 7). Ook zijn zij alle drie verstoten in de klas (zie bijlage 8). De leerlingen die verstoten zijn uit de klas, zijn negatief gekozen op werk- of sociaal gebied door hun klasgenoten (Kerpel, 2014).

De leerlingen die het hoogst scoren op het negatief zelfbeeld (42,81% tot 61, 86%, zie bijlage 7.2) zijn: leerling 5, leerling 12, leerling 11, leerling 13 en leerling 1. Deze leerlingen zijn ook allemaal verstoten uit de groep qua positie in de groep (zie bijlage 8).

De leerlingen die het hoogst scoren op een positief zelfbeeld (76,14%, zie bijlage 7) zijn allemaal populair in de groep. Dit zijn de leerlingen leerling 3, leerling 4 en leerling 10. Zij zijn op werk- en/of sociaalgebied positief gekozen door hun medeleerlingen (Kerpel, 2014). Ook hebben deze leerlingen allemaal het persoonlijkheidstype: **doorzetter** (zie bijlage 6) (Legemaat, 2018).

Alleen leerling 5 heeft het persoonlijkheidstype **dromer** (zie bijlage 6), zij heeft ook het hoogst gescoord op negatief zelfbeeld (zie bijlage 7). En zij is verstoten uit de groep (zie bijlage 8).

Leerling 15 en leerling 8 hebben allebei het persoonlijkheidstype **harmoniser** (zie bijlage 6). Zij hebben dezelfde score gehaald in de mate waarin ze een negatief zelfbeeld vertonen, namelijk 61,86% (zie bijlage 7).

Leerling 5 en leerling 17 hebben beide het persoonlijkheidstype **rebel** (zie bijlage 6). Ook zijn zij beide verstoten uit de groep door hun medeleerlingen (zie bijlage 8).

Zoals eerder beschreven vertonen de leerlingen met gestructureerd denker als persoonlijkheidstype (zie bijlage 6), dezelfde score op negatief zelfbeeld (zie bijlage 7). En ook zijn zij alle drie verstoten uit de groep (zie bijlage 8). Hierdoor kan vanuit dit onderzoek vastgesteld worden dat bij de leerlingen van Groep F van X een relatie bestaat tussen gestructureerd denker, dezelfde score in negatief zelfbeeld en verstoting in de groep.

Ook bestaat er een verband tussen een negatief zelfbeeld (zie bijlage 7) en verstoting in de groep (zie bijlage 8).

Verder bestaat er een evenredig verband tussen een positief zelfbeeld (zie bijlage 7) en populair in de groep (zie bijlage 8). Ook hebben deze leerlingen allemaal het persoonlijkheidstype: **doorzetter** (zie bijlage 6).

Verder zijn alle leerlingen die rebel als persoonlijkheidstype hebben (zie bijlage 6) verstoten uit de groep (zie bijlage 8). En zij hebben een negatief zelfbeeld (zie bijlage 7).

Hoofdstuk 5: Conclusie, aanbevelingen en discussie

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksvraag beantwoord en wordt er aangegeven of de verwachtingen uitgekomen zijn. Verder worden de aanbevelingen geformuleerd. En tot slot worden er aangegeven welke vragen en discussiepunten het onderzoek oplevert.

5.1 Conclusie:

Hieronder wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag door theorie en praktijk met elkaar te verbinden. De hoofdvraag luidt: 'In hoeverre beïnvloeden het persoonlijkheidstype, het zelfbeeld en de sociale plaats in de groep elkaar van de leerlingen in Groep F van X?'

Als eindconclusie kan vanuit praktisch oogpunt vastgesteld worden dat het persoonlijkheidstype, zelfbeeld en positie in de klas van de leerlingen van Groep F van X wel invloed hebben op elkaar. Een negatief zelfbeeld heeft een verband met een verstoting in de groep. Iemand met een negatief zelfbeeld denkt negatief over zichzelf (Neef, 2010). De gevolgen zijn activiteiten uit de weg gaan, minder resultaat behalen, jezelf geen complimenten geven, minder moed hebben en het ontwikkelen van stoornissen en klachten (Scholten, z.j.).

En een positief zelfbeeld heeft een verband met populair zijn in de groep. Iemand met een positief zelfbeeld zijn zichzelf en denken realistisch over zichzelf (Sterk en Swaen, 2020). Verder zijn alle leerlingen met gestructureerd denker als persoonlijkheidstype verstoten uit de groep en hebben zij in dezelfde mate een negatief zelfbeeld. Een gestructureerd denker heeft de volgende eigenschappen: resultaatgericht, gericht op zakelijke relaties, logisch, verantwoordelijk, georganiseerd, houden van waardering en praktisch ingesteld (Legemaat, 2010).

Daarnaast zijn alle leerlingen met rebel als persoonlijkheidstype verstoten uit de groep en hebben zij een hoge score op het negatief zelfbeeld. Een rebel heeft de volgende eigenschappen: creatief, speels, oog voor grote lijnen, energiek, gemakkelijk te verleiden, geïnteresseerd in humor en spel, spontaan (Legemaat, 2010).

Verwachtingen uitgekomen?

De verwachting voorafgaand aan het onderzoek was dat er gesteld kon worden dat het persoonlijkheidstype, de sociale plaats in de groep en het vertonen van een negatief zelfbeeld wel degelijk invloed hebben op elkaar bij de leerlingen van Groep F van X in Y. Bepaalde karaktereigenschappen die bij een persoonlijkheidstype horen (zie bijlage 6) hebben te maken met het ontwikkelen van een negatief zelfbeeld (zie bijlage 7). Doordat een kind altijd op de achtergrond is qua sociale plaats in de groep (zie bijlage 8) of een kind weinig tot geen initiatieven neemt, kan het een negatief zelfbeeld ontwikkelen (Neef, 2010). Deze verwachtingen zijn uitgekomen.

5.2 Aanbevelingen:

Hieronder worden de aanbevelingen geformuleerd, van de onderzoeksvraag in hoeverre het persoonlijkheidstype, het zelfbeeld en de sociale plaats in de groep elkaar beïnvloeden van de leerlingen in Groep F van X.

Uit het onderzoek is gebleken dat het persoonlijkheidstype, de sociale plaats in de groep en het vertonen van een negatief zelfbeeld wel degelijk invloed hebben op elkaar bij de leerlingen van Groep F van X in Y. Vanuit de conclusie van dit onderzoek heb ik, als onderzoeker, een advies opgesteld.

Mijn advies, als onderzoeker, is om alle leerlingen van Groep F van X die een hoge score gehaald hebben op het negatief zelfbeeld en dus verstoten zijn uit de groep extra begeleiding te geven. Deze begeleiding voor de hele klas kan bestaan uit spelletjes die er voor zorgen dat de verstoten leerlingen weer opgenomen worden in de groep. Ook kunnen er extra observaties gedaan worden om er zo achter te komen of de eigenschappen van de verstoten leerlingen ook bijdragen aan de verstoting in de klas en het negatief zelfbeeld van

de leerlingen. Verder kan er ook aandacht besteed worden aan het negatief zelfbeeld van deze leerlingen. Dit kan bijvoorbeeld door positieve benadering en complimenten te geven. Na deze begeleiding kunnen de enquêtes, voor zowel het persoonlijkheidstype, het negatief zelfbeeld en de sociale positie in de klas weer uitgevoerd worden. De resultaten van deze enquête kunnen vergeleken worden met de resultaten van de vorige afname. Dan kan er gekeken worden of er verbetering is in het negatief zelfbeeld van de leerlingen, de negatieve eigenschappen van de leerlingen en de verstoting in de groep van de leerlingen.

5.3 Discussie:

Hieronder wordt aangegeven welke vragen en discussiepunten het onderzoek oplevert.

Tijdens dit onderzoek zijn er enquêtes afgenomen bij de leerlingen van Groep F van X in Y. Deze enquêtes zijn afgenomen op één moment, er is dus sprake van een momentopname. De leerlingen die bijvoorbeeld op dat moment niet helemaal lekker in hun vel gezeten hebben, zullen negatiever gereageerd hebben op de vragen over het zelfbeeld. Ook is de enquête afgenomen bij 18 leerlingen. Deze groep is niet groot genoeg om het onderzoek valide te maken. Daarnaast zijn de enquêtes maar bij één leeftijdsgroep afgenomen, dit maakt het onderzoek ook niet volledig valide.

Het advies voor een vervolgonderzoek is dan ook om een soort gelijk onderzoek uit te voeren om er achter te komen of het behaalde resultaat correct is. Hetgeen wat erachteraan gedaan kan worden is, de onderzoeksgroep te vergroten. Dit kan door een grotere groep leerlingen de enquête te laten invullen. Verder kun je de enquête ook in laten vullen voor door leerlingen van verschillende leeftijden. En tot slot kun je de enquête meerdere keren door dezelfde leerlingen laten invullen.

Voor nu is dit onderzoek helemaal uitgevoerd, binnen Groep F van X en met drie verschillende enquêtes die in één moment zijn afgenomen. Deze resultaten zijn valide genoeg om het negatief zelfbeeld en de verstoting in deze groep aan te pakken.

Samenvatting:

In dit hoofdstuk wordt een samenvatting van de inhoud van het onderzoeksverslag gegeven.

Het doel van dit onderzoek is om er achter te komen of er ook een verband is tussen het persoonlijkheidstype, zelfbeeld en sociale positie in de klas van de leerlingen van Groep F van X in Y.

Om dit doel te bereiken wordt er theorie bestudeerd over deze onderwerpen. En er worden enquêtes afgenomen over het persoonlijkheidstype, zelfbeeld en sociale positie in de klas van deze leerlingen. Deze enquêtes zullen individueel per leerling afgenomen worden, om zo een goed beeld te krijgen van de antwoorden die de leerlingen geven op de gestelde vragen.

Door de opbrengst van dit onderzoek te delen wordt het verband tussen het persoonlijkheidstype, zelfbeeld en sociale positie in de klas van de leerlingen van Groep F van X in Y duidelijk. Ook door middel van de opbrengsten van dit onderzoek kan gericht wat gedaan worden aan het negatieve zelfbeeld van de leerlingen en aan de verstoting van de leerlingen in de groep (Neef, 2010).

Uit de resultaten van de enquêtes is gebleken dat het negatief zelfbeeld (bijlage 6) in verband staat met verstoting uit de groep (bijlage 8). Iemand met een negatief zelfbeeld denkt negatief over zichzelf en zal hierdoor minder activiteiten ondernemen om zo situaties te vermijden (Neef, 2010 en Scholten, z.j.). Ook is gebleken dat het positief zelfbeeld in verband staat met populariteit in de groep. Iemand met een positief zelfbeeld denkt realistisch over zichzelf (Serk en Swaen, 2020). Verder zijn alle leerlingen met gestructureerd denker als persoonlijkheidstype verstoten uit de groep en hebben zij dezelfde mate van een negatief zelfbeeld. Een gestructureerd denker heeft de volgende eigenschappen: resultaatgericht, gericht op zakelijke relaties, logisch, verantwoordelijk, georganiseerd, houden van waardering en praktisch ingesteld (Legemaat, 2010). Daarnaast zijn alle leerlingen met rebel als persoonlijkheidstype verstoten uit de groep en hebben zij een hoge score van een negatief zelfbeeld. Een rebel heeft de volgende eigenschappen: creatief, speels, oog voor grote lijnen, energiek, gemakkelijk te verleiden, geïnteresseerd in humor en spel, spontaan (Legemaat, 2010).

Als eindconclusie kan zowel uit theoretisch als praktisch oogpunt vastgesteld worden dat het persoonlijkheidstype, zelfbeeld en sociale positie in de groep invloed op elkaar hebben bij de leerlingen van Groep F van X in Y.

Bibliografie:

In dit hoofdstuk worden de gebruikte bronnen weergegeven.

- Kahler, T. (2000). *The mastery of management* (4e druk). Little Rock, AR: Kahler Communications
- Kahler, T. (2014). *What is Process Communication?* Geraadpleegd op 23-11-2020, van <http://www.processcommunication.eu/>
- Kerpel, A. (2014). *Sociogram: inzicht in sociale relaties en tips voor de leerkracht*. Geraadpleegd op 03-12-2020, van <https://wij-leren.nl/sociogram-tips.php>
- Korrelboom, K. & Ten Broeke, E. (2013). *Geïntegreerde cognitieve gedragstherapie. Handboek voor theorie en praktijk*. Nederland: Coutinho.
- Kumar, S. (2012). *Transactional analysis in Physical Therapy: Extending Interpersonal Communication Skills to Evidence-Informed Shared Decision Making*. Geraadpleegd op 23-11-2020, van <https://pdfs.semanticscholar.org/84bc/d4577f539314488b5cdb9e330afdfae15244.pdf>
- Legemaat, M. (2018). Zo kun je mij bereiken - PCM in de klas. Geraadpleegd op 24-11-2020, van <https://wij-leren.nl/zo-kun-je-mij-bereiken-PCM.php>
- Lietaert, S. (2015). OBSERVATIE VAN LEERKRACHTSTIJL. Geraadpleegd op 03-12-2010, van <https://www.procrustes.be/assets/173>
- Liquid Development C.V. (2021). *MAAK EEN SOCIOGRAM IN EEN HANDOMDRAAI!* Geraadpleegd op 15-01-2021, van <https://www.sometics.com/nl/sociogram#:~:text=Sociogram.nl%20is%20vernieuwd%20en,en%20afstoting%20tussen%20groepsleden%20weer.>
- Neef, M. d. (2010). *Zelfbeeld. In M. d. Neef, Negatief zelfbeeld*. Amsterdam: BOOM.
- Sark, Y. van, (2016) *Hoe help je leerlingen om gemotiveerd te raken? - 10 praktische inzichten voor onderwijsprofessionals*. Geraadpleegd op 24-11-2020, van <https://wij-leren.nl/intrinsieke-motivatatie-tips-jongeren.php>
- Scholten, M (z.j.). *Negatief zelfbeeld. Worstelen met onzekerheid en negatief zelfbeeld*. Geraadpleegd op 24-11-2020, van <https://www.eclg.nl/negatief-zelfbeeld-kind/kenmerken-behandeling> .
- Sterk, F. en Swaen, S. (2020). *Denk je sterk*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos uitgevers.
- Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2016). *Praktijk onderzoek in de school* (3de editie). Bussum, Nederland: Coutinho.
- YY, M (2020). *De X*. Geraadpleegd op 03-12-2020, van <https://X.nl/p/Onze+school/...X%7Cc2c15552-d3d4-497f-8d7e-0ecc1f5f6ed1/>

Bijlagen:

In dit hoofdstuk worden de bijlagen van dit onderzoek weergegeven.

Bijlage 1: Reflectie op onderzoeksplan

In dit hoofdstuk wordt teruggekeken de participatie in de onderzoeksgroep en het leerproces.

1.1 Participatie onderzoeksgroep en leerproces:

Tijdens de eerste bijeenkomst van de onderzoeksgroep via Teams had ik nog geen enkel idee welk onderwerp ik wilde onderzoeken tijdens mijn scriptie. Liesbeth de Boer kwam al snel met het idee om iets te gaan onderzoeken over PCM, het Process Communication Model. Ook de medestudenten hadden goede aanvullingen voor mijn onderzoeksplan. Een paar dagen daarna ben ik naar de X in Y gegaan, hier had de directrice en de leerkracht van Groep F het idee om wat te gaan doen met negatief zelfbeeld en de sociale plaats van de leerlingen in de klas. Dit vanwege het feit dat veel leerlingen in Groep F uitspraken hadden die te maken zouden kunnen hebben met een negatief zelfbeeld. Deze drie onderwerpen heb ik opgezocht op internet en in boeken. Toen ben ik tot de conclusie gekomen dat er eigenlijk geen enkel recent onderzoek gedaan is over in hoeverre een persoonlijkheidstype, het zelfbeeld en de sociale plaats van de leerlingen in de groep invloed hebben op elkaar. Hier werd ik erg enthousiast over en ik ben gelijk fanatiek aan de slag gegaan.

Tijdens het bestuderen van tekstbronnen kwam ik wel tot de conclusie dat er niet erg veel onderzoek gedaan is naar het Process Communication Model. Vandaar dat ik niet erg veel bronnen kon vinden. De bronnen die ik hiervoor gebruikt heb zijn wat verouderd. Dit was wel lastig voor mijn theoretisch onderzoek.

De enquêtes heb ik individueel bij de leerlingen afgenomen, om zo tot een betrouwbaar beeld te komen van de antwoorden die de leerlingen gaven. De antwoorden die de leerlingen gegeven hebben, heb ik met elkaar vergeleken. Dit kostte mij erg veel tijd, waardoor het schrijven van de resultaten erg lang duurde. Toen ik eenmaal de resultaten geschreven had en in tabellen gezet had, kon ik deze goed aflezen. En zo kon ik mijn conclusie schrijven.

Verder heb ik erg veel gesteun gehad aan Liesbeth de Boer en aan mijn medestudenten. Als ik een vraag had over mijn onderzoeksplan dan stuurde ik een bericht via de mail of Whatsapp. Ik kreeg dan meestal dezelfde dag nog reactie, waardoor ik gelijk weer verder kon met mijn onderzoek.

Ook vond ik de bijeenkomsten via Teams met de onderzoeksgroep erg fijn. Iedereen dacht mee en zo konden we elkaars leerproces stimuleren! Dit heb ik als erg fijn en effectief ervaren.

Bijlage 2: Enquête persoonlijkheidstype voor leerlingen

Hieronder ziet u de enquête die afgenomen wordt in Groep F van X om er achter te komen wat de persoonlijkheidstypes van de leerlingen zijn. de enquête wordt online afgenomen via het programma 'Survio'. De directe link die de leerlingen gebruiken is:

<https://www.survio.com/survey/d/D2W9P1Q3B1J4G7F0O>

1 Hoe heet je? (Voor en achternaam)

2 Hoe oud ben je?

3 Ik vind het fijn als iets af is (schoolwerk/taak)

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

4 Ik wil graag alleen zijn

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

5 Ik vind vertrouwen belangrijk

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

6 Ik houd er niet van als iets anders gaat dan anders

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

7 Ik ben stil in de klas

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

8 Ik vind het moeilijk om iets te beslissen

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

9 Ik vind moeilijke dingen leuk.

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

10 Ik help graag andere mensen

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

11 Ik vind spannende dingen leuk

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

12 Ik vind veel grapjes maken leuk

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

13 Mijn kamer is opgeruimd

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

14 Ik geef anderen de schuld, ook als ik het fout heb gedaan

Vraag instructies: *Kies 1 antwoord*

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

Bijlage 3: Enquête persoonlijkheidstype toelichting

Hieronder ziet u de vragen van de enquête over persoonlijkheidstypes. De vragen zijn gerangschikt op de verschillende persoonlijkheidstypes.

De enquête in de zelfde volgorde als voor de leerlingen:

1. –
2. –
3. Ik vind het fijn als iets af is (schoolwerk/taak) (doorzetter)
4. Ik wil graag alleen zijn (dromer)
5. Ik vind vertrouwen belangrijk. (doorzetter)
6. Ik houd er niet van als iets anders gaat dan anders (gestructureerde denker)
7. Ik ben stil in de klas (dromer)
8. Ik vind het moeilijk om iets te beslissen (harmoniser)
9. Ik vind moeilijke dingen leuk (promotor)
10. Ik help graag andere mensen (harmoniser)
11. Ik vind spannende dingen leuk (promotor)
12. Ik vind veel grapjes maken leuk (rebel)
13. Mijn kamer is opgeruimd (gestructureerde denker)
14. Ik geef anderen de schuld, ook als ik het fout heb gedaan (rebel)

De vragen gerangschikt per persoonlijkheidstype:

Doorzetter:

Ik vind vertrouwen belangrijk.

Ik vind het fijn als iets af is (schoolwerk/taak).

Dromer:

Ik wil graag alleen zijn.

Ik ben stil in de klas.

Gestructureerde denker:

Mijn kamer is opgeruimd.

Ik houd er niet van als iets anders gaat dan anders.

Harmoniser:

Ik help graag andere mensen.

Ik vind het moeilijk om iets te beslissen.

Promotor:

Ik vind moeilijke dingen leuk.

Ik vind spannende dingen leuk.

Rebel:

Ik vind veel grapjes maken leuk.

Ik geef anderen de schuld, ook als ik het fout heb gedaan.

Bijlage 4: Enquête zelfbeeld voor leerlingen

Hieronder ziet u de enquête die afgenomen wordt in Groep F van X om er achter te komen welk zelfbeeld welke leerlingen hebben. de enquête wordt online afgenomen via het programma 'Survio'. De directe link die de leerlingen gebruiken is:

<https://www.survio.com/survey/d/D2W9P1Q3B1J4G7F0O>

15 Ik ben goed in veel dingen (school/muziek/sport)

Vraag instructies: Kies 1 antwoord

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

16 Ik ben even goed als mijn klasgenoten in veel dingen (school/muziek/sport)

Vraag instructies: Kies 1 antwoord

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

17 Ik ben blij met mijzelf

Vraag instructies: Kies 1 antwoord

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

18 Ik heb plezier in veel dingen (school/spelen/sport/muziek).

Vraag instructies: Kies 1 antwoord

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

19 Ik ben slim

Vraag instructies: Kies 1 antwoord

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

20 Als ik iets niet wil, zeg ik dat

Vraag instructies: Kies 1 antwoord

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

21 Ik heb buikpijn en hoofdpijn

Vraag instructies: Kies 1 antwoord

☐ Nooit ☐ Soms ☐ Vaak ☐ Altijd

Bijlage 5: Enquête sociale positie

Hieronder ziet u de enquête die afgenomen wordt in Groep F van X om er achter te komen welke sociale positie de leerlingen in de klas hebben. De enquête wordt online afgenomen via het programma 'Sometics'. De directe link die de leerlingen gebruiken is:

<https://www.sometics.com/admin/Tests.aspx>

Welkom!

Wie ben je?

☐ Persoon 1
☐ Persoon 2
☐ Persoon 3
☐ Persoon 4
☐ Persoon 5
☐ Persoon 6
☐ Persoon 7
☐ Persoon 8
☐ Persoon 9

☐ Persoon 10
☐ Persoon 11
☐ Persoon 12
☐ Persoon 13
☐ Persoon 14
☐ Persoon 15
☐ Persoon 16
☐ Persoon 17
☐ Persoon 18

VOLGENDE →

© 2021 Vloelbare ontwikkeling

1

Met wie speel je graag?

Maak 3 keuzes

☐ Persoon 1
☐ Persoon 2
☐ Persoon 3
☐ Persoon 4
☐ Persoon 5
☐ Persoon 6
☐ Persoon 7
☐ Persoon 8
☐ Persoon 9

☐ Persoon 11
☐ Persoon 12
☐ Persoon 13
☐ Persoon 14
☐ Persoon 15
☐ Persoon 16
☐ Persoon 17
☐ Persoon 18

← VORIGE

VOLGENDE →

© 2021 Vloelbare ontwikkeling

2

Met wie speel je niet graag?

Maak 3 keuzes

☐ Persoon 1
☐ Persoon 2
☐ Persoon 3
☐ Persoon 4
☐ Persoon 5
☐ Persoon 6
☐ Persoon 7
☐ Persoon 8
☐ Persoon 9

☒ Persoon 11
☒ Persoon 12
☒ Persoon 13
☐ Persoon 14
☐ Persoon 15
☐ Persoon 16
☐ Persoon 17
☐ Persoon 18

← VORIGE

VOLGENDE →

© 2021 Vloelbare ontwikkeling

3

Met wie werk je graag?

Maak 3 keuzes

☐ Persoon 1
☐ Persoon 2
☐ Persoon 3
☐ Persoon 4
☐ Persoon 5
☐ Persoon 6
☐ Persoon 7
☐ Persoon 8
☐ Persoon 9

☐ Persoon 11
☐ Persoon 12
☐ Persoon 13
☐ Persoon 14
☐ Persoon 15
☐ Persoon 16
☐ Persoon 17
☐ Persoon 18

← VORIGE

VOLGENDE →

© 2021 Vloelbare ontwikkeling

36

4

Met wie werk je niet graag?

Maak 3 keuzes

☐

Persoon 1

☐

Persoon 2

☐

Persoon 3

☐

Persoon 4

☐

Persoon 5

☐

Persoon 6

☐

Persoon 7

☐

Persoon 8

☐

Persoon 9

☒

Persoon 11

☒

Persoon 12

☒

Persoon 13

☐

Persoon 14

☐

Persoon 15

☐

Persoon 16

☐

Persoon 17

☐

Persoon 18

← VORIGE

OPSLAAN →

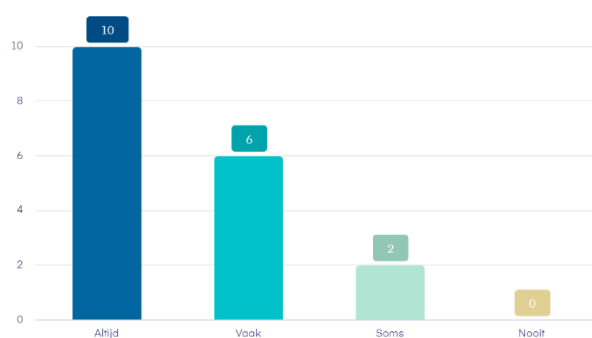
© 2021 Vloelbare ontwikkeling

Bijlage 6: Resultaten Enquête persoonlijkheidstype

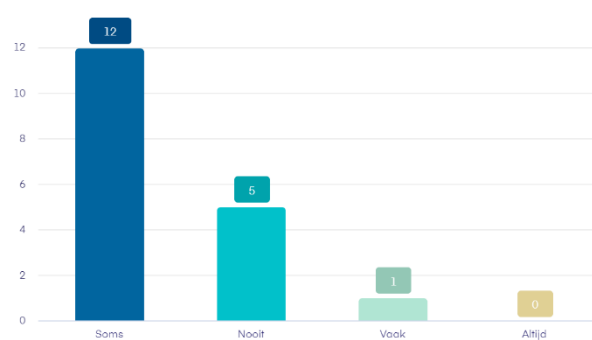
Hieronder worden de resultaten van de enquête persoonlijkheidstype weergegeven. Allereerst worden de resultaten van de groep weergegeven. En daarna worden de resultaten per leerling weergegeven. En tot slot wordt een analyse vanuit deze enquête per leerling weergegeven.

6.1 Resultaten Enquête persoonlijkheidstype groep

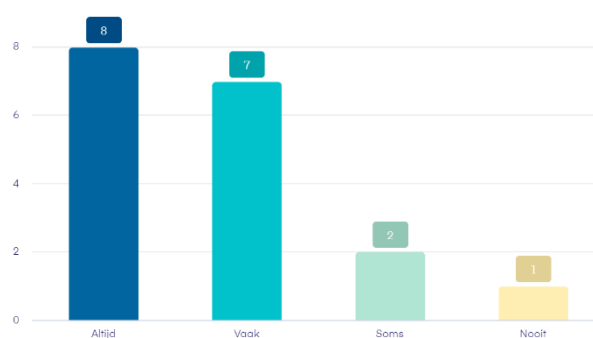
3. Ik vind het fijn als iets af is (schoolwerk/taak)

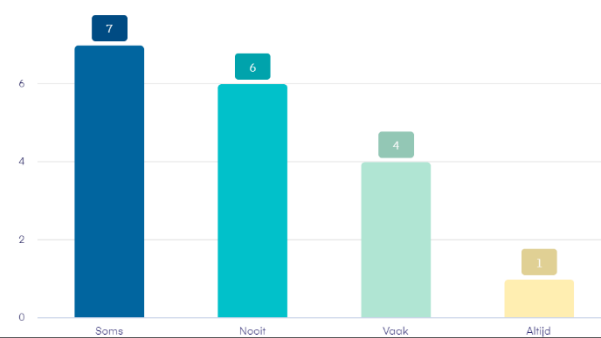
4. Ik wil graag alleen zijn

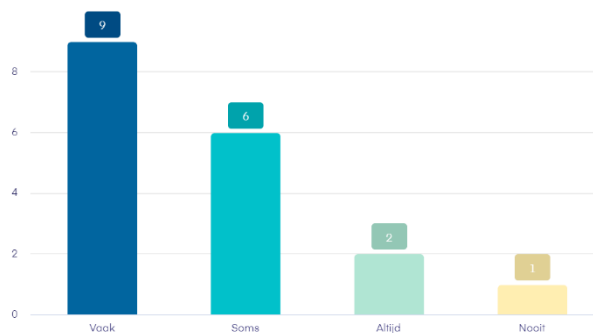
5. Ik vind vertrouwen belangrijk

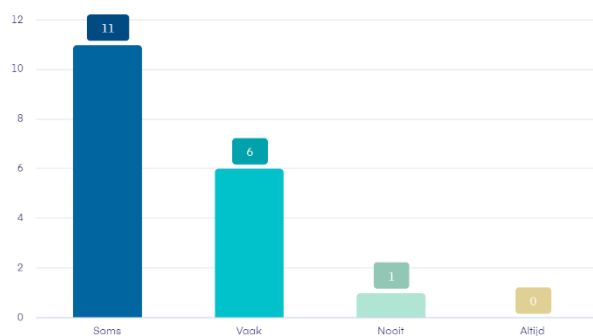
6. Ik houd er niet van als iets anders gaat dan anders

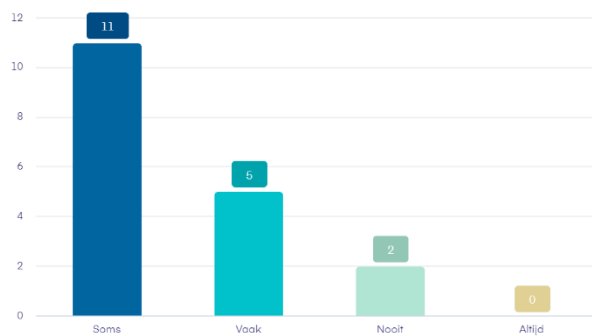
7. Ik ben stil in de klas

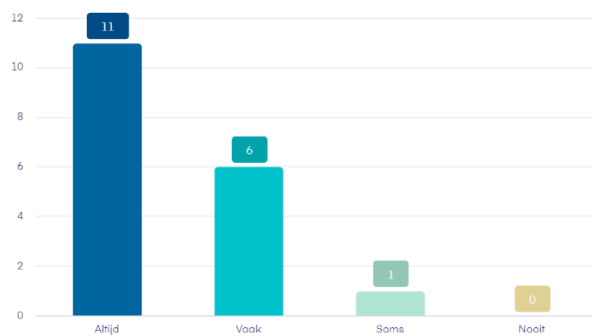
8. Ik vind het moeilijk om iets te beslissen

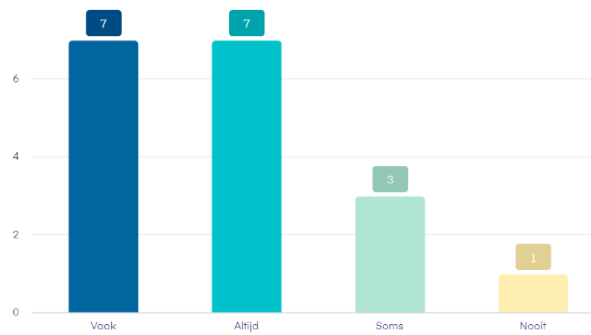
9. Ik vind moeilijke dingen leuk.

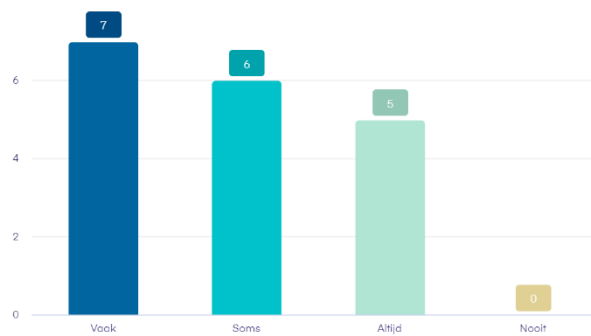
10. Ik help graag andere mensen

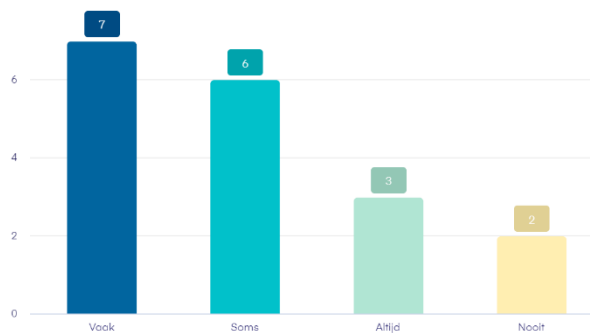
11. Ik vind spannende dingen leuk

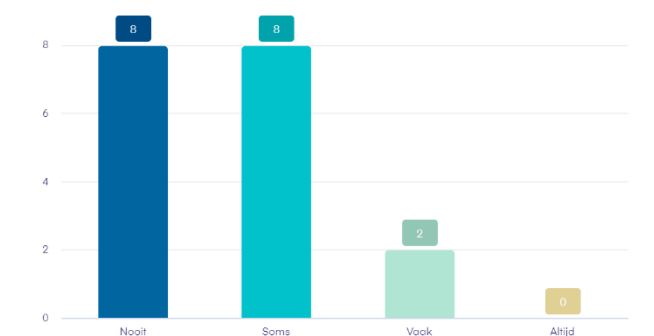
12. Ik vind veel grapjes maken leuk

13. Mijn kamer is opgeruimd

14. Ik geef anderen de schuld, ook als ik het fout heb gedaan

6.2 Resultaten enquête persoonlijkheidstype leerling

	Leerling 1	Leerling 2	Leerling 3	Leerling 4	Leerling 5	Leerling 6	Leerling 7	Leerling 8	Leerling 9	Leerling 10	Leerling 11	Leerling 12	Leerling 13	Leerling 14	Leerling 15	Leerling 16	Leerling 17	Leerling 18
Ik vind het fijn als iets af is (schoolwerk/taak) (doorzetter)	Vaak	Altijd	Altijd	Altijd	Vaak	Vaak	Altijd	Altijd	Soms	Altijd	Altijd	Vaak	Soms	Vaak	Altijd	Altijd	Vaak	Altijd
Ik wil graag alleen zijn (dromer)	Soms	Soms	Nooit	Soms	Vaak	Soms	Soms	Nooit	Soms	Soms	Nooit	Soms	Nooit	Nooit	Soms	Soms	Soms	Soms
Ik vind vertrouwen belangrijk. (doorzetter)	Vaak	Altijd	Vaak	Altijd	Nooit	Vaak	Soms	Soms	Vaak	Vaak	Altijd	Altijd	Vaak	Altijd	Vaak	Altijd	Altijd	Altijd
Ik houd er niet van als iets anders gaat dan anders (gestructureerde denker)	Soms	Soms	Soms	Nooit	Nooit	Nooit	Altijd	Nooit	Vaak	Soms	Soms	Nooit	Soms	Vaak	Vaak	Soms	Vaak	Nooit
Ik ben stil in de klas (dromer)	Soms	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Soms	Soms	Soms	Vaak	Nooit	Soms	Altijd	Soms	Vaak	Altijd	Vaak
Ik vind het moeilijk om iets te beslissen (harmoniser)	Vaak	Soms	Soms	Nooit	Soms	Soms	Soms	Soms	Soms	Soms	Vaak	Vaak	Soms	Vaak	Vaak	Vaak	Soms	Soms
Ik vind moeilijke dingen leuk (promotor)	Soms	Soms	Soms	Soms	Nooit	Soms	Soms	Soms	Vaak	Vaak	Soms	Vaak	Vaak	Soms	Soms	Vaak	Soms	Nooit
Ik help graag andere mensen (harmoniser)	Altijd	Vaak	Vaak	Altijd	Soms	Altijd	Vaak	Altijd	Vaak	Vaak	Altijd	Vaak	Altijd	Vaak	Altijd	Altijd	Altijd	Altijd
Ik vind spannende dingen leuk (promotor)	Vaak	Soms	Vaak	Altijd	Altijd	Vaak	Vaak	Vaak	Soms	Altijd	Altijd	Altijd	Altijd	Altijd	Soms	Vaak	Vaak	Nooit
Ik vind veel grapjes maken leuk (rebel)	Soms	Soms	Soms	Vaak	Altijd	Vaak	Altijd	Vaak	Vaak	Altijd	Soms	Altijd	Vaak	Vaak	Soms	Altijd	Altijd	Soms
Mijn kamer is opgeruimd (gestructureerde denker)	Nooit	Vaak	Soms	Soms	Soms	Altijd	Soms	Vaak	Altijd	Soms	Vaak	Vaak	Nooit	Vaak	Soms	Vaak	Altijd	Vaak
Ik geef anderen de schuld, ook als ik het fout heb gedaan (rebel)	Soms	Nooit	Nooit	nooit	Soms	Nooit	Nooit	Soms	Nooit	Soms	Soms	Nooit	Soms	Nooit	Vaak	Soms	Vaak	Soms

6.3 Resultaten enquête persoonlijkheidstype leerling in procenten

	Leerling 1	Leerling 2	Leerling 3	Leerling 4	Leerling 5	Leerling 6	Leerling 7	Leerling 8	Leerling 9	Leerling 10	Leerling 11	Leerling 12	Leerling 13	Leerling 14	Leerling 15	Leerling 16	Leerling 17	Leerling 18
Doorzetter	66,6	100	83,3	100	33,3	66,6	66,6	66,6	50	83,3	100	83,3	50	83,3	83,3	100	83,3	100
Dromer	33,3	50	33,3	50	66,6	50	50	16,65	33,3	33,3	33,3	16,6	16,6	50	33,3	50	66,6	50
Gestructureerd denker	16,65	50	33,3	16,65	16,6	50	66,6	33,3	83,3	33,3	50	33,3	16,6	66,6	50	50	83,3	33,3
Promotor	83,3	50	50	50	33,3	50	50	50	50	83,3	66,6	83,3	83,3	66,6	33,3	66,6	50	0
Harmoniser	50	33,3	50	66,65	50	66,65	50	66,65	50	50	83,3	66,6	66,6	66,6	83,3	83,3	66,6	66,6
Rebel	33,3	16,6	16,6	33,3	66,6	33,3	50	50	33,3	66,6	33,3	50	50	33,3	50	66,6	83,3	33,3
Totaal	Promotor	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Dromer Rebel	Doorzetter	Doorzetter Gestructureerd denker	Doorzetter harmoniser	Gestructureerd denker	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter Promotor	Promotor	Doorzetter	Doorzetter Harmoniser	Doorzetter	Doorzetter Gestructureerd denker Rebel	Doorzetter

*Altijd(100%), vaak (66,6%), soms(33,3%), nooit(0%).

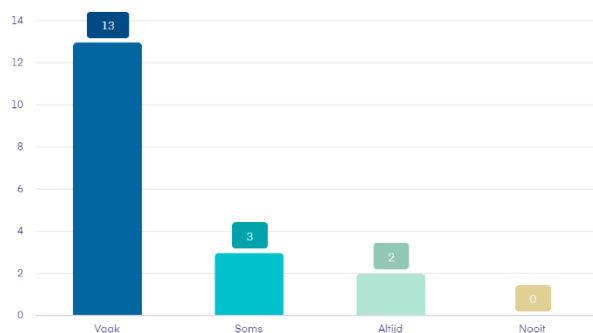
*----- Dit persoonlijkheidstype komt het meest naar voren.

Bijlage 7: Resultaten Enquête zelfbeeld

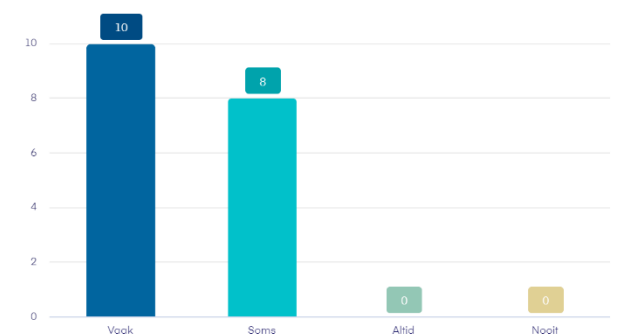
Hieronder worden de resultaten van de enquête zelfbeeld weergegeven. Allereerst worden de resultaten van de groep weergegeven. En daarna worden de resultaten per leerling weergegeven. En tot slot wordt een analyse vanuit deze enquête per leerling weergegeven.

7.1 Resultaten enquête zelfbeeld groep

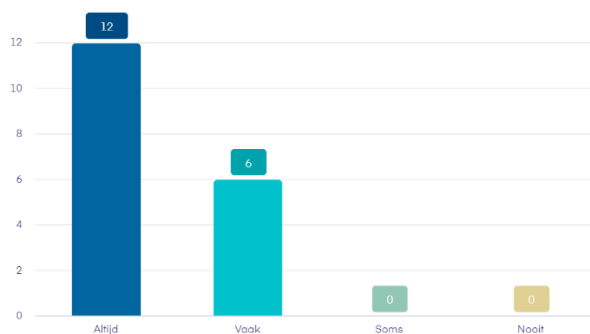
15. Ik ben goed in veel dingen (school/muziek/sport)

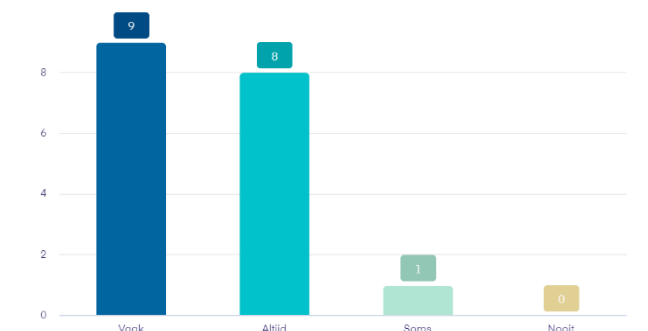
16. Ik ben even goed als mijn klasgenoten in veel dingen (school/muziek/sport)

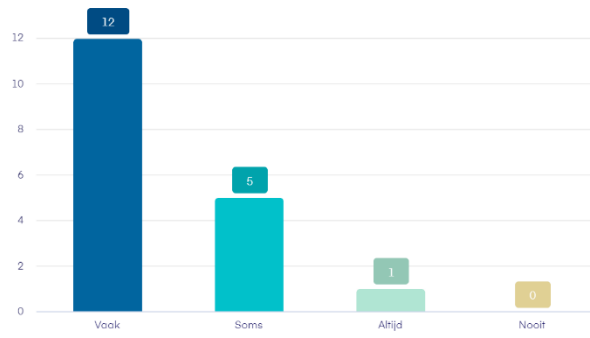
17. Ik ben blij met mijzelf

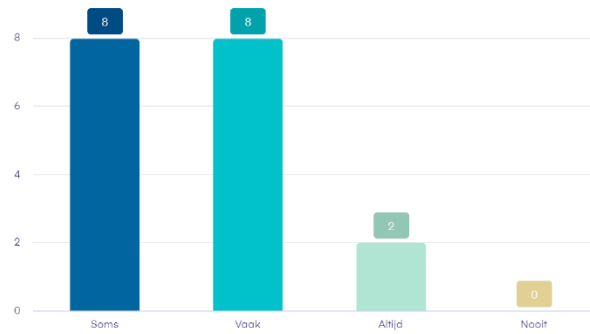
18. Ik heb plezier in veel dingen (school/spelen/sport/muziek).

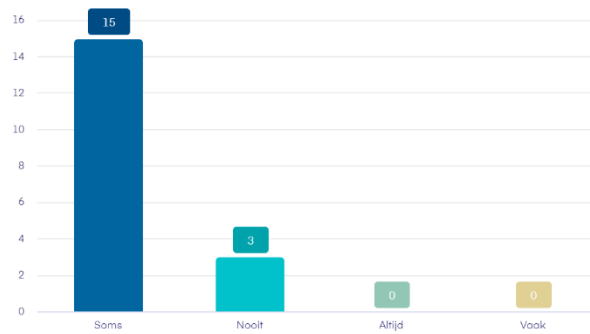
19. Ik ben slim

20. Als ik iets niet wil, zeg ik dat

21. Ik heb buikpijn en hoofdpijn

7.2 Resultaten enquête zelfbeeld leerling

	Leerling 1	Leerling 2	Leerling 3	Leerling 4	Leerling 5	Leerling 6	Leerling 7	Leerling 8	Leerling 9	Leerling 10	Leerling 11	Leerling 12	Leerling 13	Leerling 14	Leerling 15	Leerling 16	Leerling 17	Leerling 18
Ik ben goed in veel dingen (school/muziek/sport)	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Soms	Altijd	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Soms	Soms	Vaak	Vaak	Altijd	Vaak	Vaak
Ik ben even goed als mijn klasgenoten in veel dingen (school/muziek/sport)	Soms	Altijd	Vaak	Vaak	Soms	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Soms	Soms	Soms	Soms	Vaak	Vaak	Soms	Soms
Ik ben blij met mijzelf	Vaak	Altijd	Altijd	Altijd	Vaak	Altijd	Altijd	Vaak	Altijd	Vaak	Altijd	Altijd	Altijd	Vaak	Altijd	Altijd	Vaak	Altijd
Ik heb plezier in veel dingen (school/spelen/sport/muziek).	Vaak	Altijd	Altijd	Altijd	Soms	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Altijd	Vaak	Vaak	Vaak	Altijd	Vaak	Altijd	Altijd	Altijd
Ik ben slim.	Soms	Vaak	Vaak	Vaak	Soms	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Vaak	Soms	Soms	Vaak	Vaak	Soms	Vaak	Altijd	Vaak
Als ik iets niet wil, zeg ik dat.	Altijd	Vaak	Vaak	Vaak	Soms	Vaak	Vaak	Soms	Soms	Vaak	Soms	Altijd	Soms	Soms	Soms	Soms	Vaak	Vaak
Ik heb buikpijn en hoofdpijn (% andersom)	Soms	Soms	Soms	Soms	Soms	Soms	Soms	Soms	Nooit	Nooit	Soms	Soms	Nooit	Soms	Soms	Soms	Soms	Soms
Totaal in %	61,86	80,9	76,14	76,14	42,81	71,37	71,37	61,84	71,39	76,14	57,10	52,34	61,87	61,86	61,86	76,16	71,39	71,39

*Altijd(100%), vaak (66,6%), soms(33,3%), nooit(0%). Procenten bij elkaar op tellen, dan gedeeld door 7 is het %. Hoe lager hoe negatiever het zelfbeeld.

Bijlage 8: Resultaten Enquête sociale positie

Hieronder worden de resultaten van de enquête sociale positie weergegeven. Allereerste het sociale deel en daarna het werk gerelateerde deel. Per deel wordt een toelichting gegeven.

8.1.Sociaal:

Groep 5, Sociale plaats groep 5 Slotschool (sociaal), 12 februari 2021

																			+	-		
	X				V	V	X			V					X		X		3	3		
		X	V		V	V								X			X	X		3	3	
	V	V	X			V	X									X		X		3	3	
				X	V	V				V			X	X				X		3	3	
					V	X				V	V	X	X				X			3	3	
		V			V		X			V					X		X	X		3	3	
	X			X	V	V		X	X		V									3	3	
					V				X	V	V	X					X		X		3	3
					V	V				X	V	X					X		X		3	3
		V			V					V	X		X					X	X		3	3
			X					X	X			X						V	V	V	3	3
													X	V	X		V	X	V	X	3	3
					X			X	X					V	X		V		V		3	3
		V											X	X	X		V	V	X		3	3
	X	X			X								V	V		X		V			3	3
	X				X		X				V			V			X		V		3	3
						X					V	V		V			X	X	X		3	3
	X										V	X		X			V	V	X		3	3
Totaal punten positief	1	4	1	4	6	5	0	0	3	7	3	3	2	2	2	3	6	2		54		
Totaal punten negatief	4	1	2	0	3	1	5	3	0	0	3	5	3	3	1	7	5	8			54	

© 2021 Liquid Development

8.1.1. Uitleg sociaal:

Persoon tot persoon

Wie kiezen positief voor elkaar?

Leerling 6 en leerling 14

Leerling 6 en leerling 8

Leerling 3 en leerling 10

Leerling 3 en leerling 8

Leerling 15 en leerling 1

Leerling 15 en leerling 7

Leerling 15 en leerling 12

Leerling 10 en leerling 4

Leerling 10 en leerling 16

Leerling 11 en leerling 2

Leerling 11 en leerling 18

Leerling 11 en leerling 7

Leerling 16 en leerling 4

Leerling 18 en leerling 2

Leerling 5 en leerling 1

Leerling 5 en leerling 7

Leerling 1 en leerling 12

Wie kiezen negatief voor elkaar?

Leerling 9 en leerling 2

Leerling 9 en leerling 17

Leerling 14 en leerling 17

Leerling 15 en leerling 13

Leerling 10 en leerling 1

Leerling 8 en leerling 7

Leerling 11 en leerling 5

Leerling 11 en leerling 12

Leerling 5 en leerling 12

De negatief-positief gevallen

Het eerste groepslid heeft de tweede negatief gekozen en het tweede groepslid de eerste positief

Leerling 7 en leerling 12

Groep

Wie zijn populair in de groep?

(Aantal punten positief > 3)

Leerling 4 (7 punten)

Leerling 7 (6 punten)

Leerling 10 (6 punten)

Leerling 8 (5 punten)

Leerling 6 (4 punten)

Leerling 3 (4 punten)

Wie zijn verstoten uit de groep?

(Aantal punten negatief > 3)

Leerling 12 (8 punten)

Leerling 1 (7 punten)

Leerling 7 (5 punten)

Leerling 17 (5 punten)

Leerling 11 (5 punten)

Leerling 9 (4 punten)

De tegenstrijdige gevallen

(Aantal punten positief > 3 en aantal punten negatief > 3)

Leerling 7

Geen enkele keer positief gekozen

Leerling 17

Leerling 13

Geen enkele keer negatief gekozen

Leerling 3

Leerling 16

Leerling 4

8.2. Werkgerelateerd

Groep 5, Sociale plaats groep 5 Slotschool (werkgerelateerd), 12 februari 2021

																		+		
	X					V		V	V			X	X				X	3	3	
		X	V			V	V					X	X	X					3	3
	V	V	X							V	X				X		X	3	3	
				X	V	V				V		X	X				X	3	3	
		V			X	V				V	X	X	X					3	3	
	V	V				X	X	V						X			X	3	3	
	X	V			V		X	X	V					X				3	3	
	V	V			V			X				X		X			X	3	3	
					V			V	X	V				X			X	3	3	
				V	V		X		V	X				X				3	3	
			X			X		X			X	V				V	V	3	3	
											X	V	X	V	X	V	X	3	3	
					X		X	X				V	X		V		V	3	3	
		V										X	X	X		V	V	3	3	
	X	X					X					V	V		X		V	3	3	
			X	V			X	X			V					X		V	3	3
							X				V	V		V		X	X	3	3	
				V	X		X	X			V					V		X	3	3
Totaal punten positief	3	6	1	3	6	4	0	3	3	4	3	4	2	1	2	3	5	1	54	
Totaal punten negatief	2	1	2	0	2	1	7	5	0	0	3	6	6	6	0	4	4	5	54	

© 2021 Liquid Development

8.2.1. Uitleg werkgerelateerd

Persoon tot persoon

Wie kiezen positief voor elkaar?

Leerling 9 en leerling 13

Leerling 9 en leerling 8

Leerling 6 en leerling 10

Leerling 6 en leerling 14

Leerling 6 en leerling 8

Leerling 3 en leerling 4

Leerling 15 en leerling 1

Leerling 15 en leerling 7

Leerling 10 en leerling 4

Leerling 11 en leerling 2

Leerling 11 en leerling 18

Leerling 11 en leerling 7

Leerling 16 en leerling 4

Leerling 18 en leerling 2

Leerling 5 en leerling 7

Leerling 1 en leerling 12

Wie kiezen negatief voor elkaar?

Leerling 14 en leerling 15

Leerling 10 en leerling 18

Leerling 11 en leerling 5

Leerling 13 en leerling 12

De negatief-positief gevallen

Het eerste groepslid heeft de tweede negatief gekozen en het tweede groepslid de eerste positief

Geen

Groep

Wie zijn populair in de groep?

(Aantal punten positief > 3)

Leerling 6 (6 punten)

Leerling 10 (6 punten)

Leerling 7 (5 punten)

Leerling 8 (4 punten)

Leerling 11 (4 punten)

Leerling 4 (4 punten)

Wie zijn verstoten uit de groep?

(Aantal punten negatief > 3)

Leerling 17 (7 punten)

Leerling 11 (6 punten)

Leerling 18 (6 punten)

Leerling 5 (6 punten)

Leerling 13 (5 punten)

Leerling 12 (5 punten)

Leerling 1 (4 punten)

Leerling 7 (4 punten)

De tegenstrijdige gevallen

(Aantal punten positief > 3 en aantal punten negatief > 3)

Leerling 7

Leerling 11

Geen enkele keer positief gekozen
Leerling 17

Geen enkele keer negatief gekozen
Leerling 3
Leerling 16
Leerling 2
Leerling 4

Bijlage 9 Relatie tussen resultaten persoonlijkheidstype, negatief zelfbeeld en sociale plaats in de groep

		Leerling 1	Leerling 2	Leerling 3	Leerling 4	Leerling 5	Leerling 6	Leerling 7	Leerling 8	Leerling 9	Leerling 10	Leerling 11	Leerling 12	Leerling 13	Leerling 14	Leerling 15	Leerling 16	Leerling 17	Leerling 18
Persoonlijkheidstype		Promotor	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Dromer	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Gestructureerd denker	Doorzetter	doorzetter	Doorzetter	Promotor	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter	Doorzetter
Persoonlijkheidstype 2						Rebel		Gestructureerd denker	Harmoniser				Promotor			Harmoniser		Gestructureerd denker	
Persoonlijkheidstype 3																		Rebel	
Zelfbeeld in % (hoe lager hoe negatiever **)		61,86	80,9	76,14	76,14	42,81	71,37	71,37	61,84	71,39	76,14	57,10	52,34	61,87	61,86	61,86	76,16	71,39	71,39
Positief gekozen*	Sociaal	3	2	4	7	2	4	6	5	1	6	3	2	0	1	3	3	0	2
Negatief gekozen*	Sociaal	7	1	0	0	3	1	5	1	4	3	5	8	3	2	3	0	5	3
		-		+	+		+	+	-	+	-	+	-	-				-	
Positief gekozen*	Werk	3	2	3	4	1	6	5	4	3	6	4	1	3	1	3	3	0	2
Negatief gekozen*	Werk	4	0	0	0	6	1	4	1	2	2	6	5	5	2	3	0	7	6
		-			+	-	+	+	-	+	+	+	-	-	-			-	-

* - Verstoten uit de groep. + Populair in de groep.

**Van een hoog zelfbeeld naar en laag zelfbeeld. → → → → → → → →